LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ
THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone VIrginia 9-1827
PRICE 10c A COPY

No. 49 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., birželio (June) 19, 1959 **** METAI 48-ji

KRISLAI

Graži pradžia.
LLD nariams.
Begėdžių plepalai.
Kuo ki jiems nusidėjo?
Vis tiek geriau.

Rašo A. Bimba

Jau prasidėjo vasariniai parengimai. Pasakysiu: pradžia labai puiki. Baltimorėje "Laisvės" piknikas visai gerai pavyko. Taip pat pas Bekampius pokylis buvo gražus. Skaitau korespondencijoje, kad ir ročesteriečiai "Laisvės" naudai turėjo gražų parengimą.

Taip ir reikia: žiūrėkime, kad visi būsimieji piknikai taip pat duotų gerų rezultatų. Ypač reikia darbuotis, kad didysis Massachusetts spaudos piknikas liepos 4-5 dd. gerai pavyktų.

Na, o šį sekmadienį New Havene įvyks tėvų pagerbimui pokylis, į kurį suvažiuos žmonės iš visos Connecticut valstijos. Gi New Jersey ir Didžiojo New Yorko lietuviai piknikaus Great Necke.

Visur reikia būti, visus parengimus reikia paremti.

Šiemet nepaprastai anksti Lietuvių Literatūros Draugijos nariai gaunate knygą. Ji jau išsiuntinėta. Teiraukitės pas savo valdybą. O dar geriau: ateikite į kuopos susirinkimą ir patys knygą pasiimkite.

Knyga puiki. Tai mūsų rašytojo Rojaus Mizaros vėliausias veikalas "Algio Lumbio nuotykiai." Gražaus, lengvo pasiskaitymo knyga. Joje autorius pavaizduoja lietuvio emigranto gyvenimą Lotynų Amerikoje ir Jungtinėse Valstijose.

Žinau, jog dar randasi nemažai narių, nemokėjusių šių metų duoklių. Tuojau pasimokėkite. Kitaip knygos negausite.

Klerikalų, menševikų ir smetonininkų spauda dar kartą paliejo daug veidmainingų ašarų dėl prieš 19 metų birželio mėnesyje įvykių Lietuvoje. Ta proga jie dar kartą storai apspiaudė mūsų senąją tėvynę ir prisiekė niekados nedovanoti Lietuvos žmonėms už nusikratymą ponų, kapitalistų ir kunigų viešpatavimo.

Pavyzdžiui, Chicagos kunigų "Draugas" suriko: "Lietuvis savo krašte šiandien yra vergas, neturįs jokių teisių." Nepasako, kad tik ponas ir išnaudotojas nebeturi jokių teisių, o visas teises turi darbo žmogus.

Bet gal toliausia nuvažiavo menševikų "Naujienos." Ta proga, tik kitais žodžiais, jos vėl suriko: "Trys valio už Hitlerio legionus!" Su nesuvaldomu džiaugsmu pats "N." redaktorius šaukia:

"Tas pasibaisėtinas deportacijas laikinai sustabdė karas, kuris netrukus (1941 m. birželio 22 d.) kilo tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos."

Vadinasi, širdingas ačiū Hitleriui, kad pradėjo ant Lietuvos sėti mirtį. Vadinasi, ačiū Hitleriui už išskerdimą Lietuvoje 700,000 žmonių ir sunaikinimą krašto. Jis, mat, sulaikė tas "pasibaisėtinas deportacijas." Vietoje deportuoti, jie lietuvius masiniai skerdė! Grigaičiui tai patiko! Visame tame savo ilgame editoriale (birželio 13 d.) jis niekur nė vienu mažiausiu žodeliu nepasmerkia Hitlerio ir jo pravestų Lietuvoje skerdynių!

Juk kiekvienas padorus, susipratęs lietuvis labai džiaugiasi, kad, štai, amerikiečio lietuvio sūnus Philip Bonosky (Baranauskas) yra puikus rašytojas. Puiku, kad jis aplankė ir savo tėvų žemę Lietuvą, kur jis buvo šiltai sutiktas ir priimtas.

Bet kitaip į tai žiūri Lietuvos priešų spauda. Štai Chicagos "Draugas" tą jauną, gabų lietuviškos kilmės amerikietį rašytoją negražiai išplūdo, išniekino!

Beje, Bonovskio stambiausias veikalas "Degančioji klonis" kaip tik ir kalba apie lietuvių gyvenimą ir darbą geležies pramonėje.

Kalbėkite, kaip norite, bet vis tiek bus naudos iš Ženevos konferencijos. Juk daug sveikiau taikos reikalui, kai suvažiavę diplomatai kalbasi apie Berlyną ir Vokietiją, vieton šaudytis iš kanuolių. Be kalbų ir pasikalbėjimų negali būti susitarimų. Jei šį kartą nesusitars, tai susitars kitą kartą. Tegu tik kalbasi ir konferuoja!

Pietinėse valstijose auga baltųjų rasistų teroras

Atlanta, Ga. — American Friends Service Committee, Department or Racial & Cultural Relations ir National Council of Churches išleido bendrą pareiškimą, kuriame faktais parodo, kaip labai padidėjo rasistinis siautėjimas pietinėse valstijose. Trys organizacijos savo pareiškime sako, kad "žmonių žudymai, persekiojimai, namų sprogdinimai ir įstatymų laužymai labai auga".

Nuo 1955 metų sausio 1 d. iki 1959 m. sausio 1 d. įvyko 530 kriminalinių aktų: žmogžudystės, namų susprogdinimai, žiaurūs negrų sumušimai, jau neskaitant mažesnių prasikaltimų.

Šie komitetai sako, kad nors Aukščiausias Teismas, federalinė vyriausybė ir teismai gina negrų teisės, bet "plačiai veikia slaptos rasistų organizacijos, gaujos, kurios parako ir ginklo jėga viešpatauja ir laužo įstatymus".

1954 metais Mississippi valstijoje susiorganizavo rasistai į White Citizens Council veikimui prieš negrus. 1956 metais ta taryba jau buvo apėmus visas pietines valstijas ir turėjo 200,000 narių. Ši taryba veikia prieš negrus daro dama ekonominį spaudimą ir veda propagandą.

Atsigaivino Ku Klux Klano organizacija ir rasistai organizuoja taip vadinamus Citizens Councils komitetus. Atsišaukime sako: "Ginklas, dinamitas, rasistiniai paradai, kryžių degimai, grumojimai, namų sprogdinimai, sumušimai ir žudymai padidėjo".

Teroras prieš negrus ir baltuosius, kurie nepritaria rasistų elgesiui, ir žydus, žymiai paaugo per pastaruosius metus.

AR BAIMĖ SUMAIŠĖ JŲ PROTĄ?

New Yorkas. — Metinėje chemikų konferencijoje plačiai buvo diskusuota tarptautinės prekybos reikalai. Visa eilė stambių kompanijų atstovų, jų tarpe Esso Standard Oil Co., kalbėjo prieš plėtimą prekybos su Tarybų Sąjunga.

Po žinomų Tarybų Sąjungos pasisekimų technikoje ir chemijoje atrodė, kad tie kalbėtojai yra visiškai atsilikę nuo gyvenimo.

Pinigai, slaptybės ir prezidentas

Washingtonas. — Nors jau 41 bilijonas dolerių pasidalinta tarpe karinio laivyno, orlaivyno ir armijos skyrių, bet vis dar girdisi "nuskriaustų" balsai.

Armija kaltina laivyną, kad jis "mėto pinigus" ir jam primena įrengimus Hingham, Mass., kurie kainavo $1,451,000, o dabar jau nereikalingi. Laivyno viršininkai tokius pat pinigų išmetimus nurodo buvus orlaivyno ir armijos skyriuose.

Prezidentas Eisenhoweris ruošiasi prie prakalbos, idant sutvirtinus savo partijos politiką ir nuraminus publiką.

Kongresas jau kelia JAV skolų "lubas"

Washingtonas. — Atstovų Buto Finansinis Komitetas nutarė pakelti Jungtinių Valstijų skolų "lubas" nuo $285,000,000,000 iki $295,000,000,000.

Prezidentas reikalavo, kad "lubos" būtų pakeltos iki 288 bilijonų dolerių, bet Komitetas nutarė pakelti iki 295 bilijonų.

Federalinis iždininkas sako, kad skolos, tikrumoje, bus dar didesnės kaip 295 bilijonai dolerių, nes kol valdžia surenka taksus, tai kiekvieneriais metais pasiskolina apie tris bilijonus dolerių virš "lubų".

La Jolla, Calif. — Ryklė papiovė narūną R. Pamperiną, 33 metų amžiaus. Su juomi buvęs kitas narūnas Tom Lehrer sako, kad ryklė buvo didėlė, jis matė, kaip Pamperinas kovojo, o paskui ryklė jį nusitempė.

Mokslininkų balsas prieš JAV politiką

Washingtonas. — Prezidento sudarytas Board of Foreign Scholarships Komitetas iš 10 narių, kuriam vadovauja profesorius Robert G. Storey iš Southern Methodist universiteto, sukilo prieš dabartinę Jungtinių Valstijų politiką.

Profesorius Bert J. Loewenberg, iš Lawrence kolegijos, pareiškė, kad jeigu "prezidentas nenori akis į akį matytis su bordo nariais ir tartis, tai jis rezignuoja".

Po to prešidentas pasikvietė juos į Baltąjį Namą ir ilgai kalbėjosi. Bordo nariai sako, kad Tarybų Sąjunga mokslo srityje toli jau paliko Jungtines Valstijas, ir kad ji į kitas šalis daro įtaką ne vien politiniai ir ekonominiai, bet ir mokslų srityje veikdama.

Bordo nariai nurodė, kad Burmoje Tarybų Sąjunga turi virš 200 mokslininkų ir studentų, o Jungtinės Valstijos tik 92. Jungtinėje Arabų Respublikoje Tarybų Sąjunga turi virš 500 studentų ir tiek arabų mokosi Tarybų Sąjungoje, o Jungtinės Valstijos ten turi tik 1 studentą.

Mokslininkai sakė, kad Jungtinių Valstijų ginklų gamyba ir karinės sąjungos neišgelbės "demokratiją", jeigu mokslo reikalai bus pamiršti.

Eisenhoweris pažadėjo pridėti mokslui pinigų, bet stambesnės sumos bus skiriama tik su pradžia 1961 metų, tai yra, kada jo terminas jau bus pasibaigęs.

400,000 KINIEČIŲ SAUGOJO UPES

Pekinas. — Per tris dienas labai lijo. Upių ir ežerų vanduo pakilo. Kiangsi ir Hunan provincijose apie 400,000 kiniečių saugojo upes ir ežerus, kad laiku suvaldyti bent kokį vandens išsiveržimą. Seniau tokie lietūs Kinijoje pražudydavo šimtus tūkstančių gyvybių.

NUSIŠOVĖ ARTISTAS, NES NEGAVO DARBO

Hollywood, Calif. — Nusišovė televizijos artistas George Reeves, kuris vaidino "Superman" roles. Jis buvo tik 45 metų amžiaus. "Viršžmogio" roles vaidino per daugelį metų. Bet filmu tiek daug prigamino, kad nebeturėjo senojo darbo ir negalėjo susirasti kito.

Vario ir aliuminio darbininkų reikalai

New Yorkas. — Jeigu plieno gamybos kompanijos neišpildys unijos reikalavimų, tai birželio 30 dieną prasidės 500,000 darbininkų streikas.

Liepos 1 dieną baigiasi kontraktas 50,000 vario darbininkų, kurie organizuoti į Mine, Mill and Smelter Workers Internationai uniją. Liepos 31 dieną baigiasi kontraktas aliuminio darbininkų. Vien Aluminum Company of America fabrikuose Pittsburgh, Pa., dirba 15,000 darbininkų. Dar didesnis skaičius jų dirba Reynolds Metals Co. fabrikuose.

Vario ir aliuminio darbininkų unijų vadai pareiškė, kad jie reikalauja algų pakėlimo ir geresnių darbo sąlygų.

NUPUOLĖ KANCLERIO ADENAUERIO VARDAS

Bonna. — Manevruodamas, Vakarų Vokietijos kancleris Adenauris užsidavė sau smūgį. Jo paties partijoje nupuolė jo vardas. Liudvikas Erhardas, kuris kiečiausiai kritikavo Adenauerį, numatomas būsimasis kancleris.

Stalinstadt. — Šis Rytų Vokietijoje miestas, plieno gamybos centras, turi 20,000 gyventojų. Jame beliko jau tik dvi bažnyčios ir tas mažai kas lanko.

Norman Thomas prieš vokiečių ginklavimą

New Yorkas. — Norman Thomas, kelis kartus buvęs socialistų kandidatas į prezidentus, parašė laišką į "The New York Times". Thomas pasisako prieš atominius ginklus, stoja už armijų sumažinimą ir griežtai yra prieš Vakarų Vokietijos apginklavimą.

Jis rašo, kad yra kriminalinis prasikaltimas duoti Vakarų Vokietijai atominių ginklų. Thomas rašo, kad Tarybų Sąjunga bus pateisinta, kada ji steigs savas atomines bazes prieš vakarų vokiečių bazes.

Pietinė Korėja jau keršija Japonijai

Seoulas. — Pietinės Korėjos vyriausybė nutraukė prekybą su Japonija. Ji tą daro keršydama Japonijai, kuri sutiko grąžinti apie 100,000 korėjiečių į Šiaurinės Korėjos Liaudies Respubliką iš kur jie paeina.

Pietinės Korėjos valdovai visaip grąsino Japonijai ir reikalavo, kad neleistų korėjiečiams grįžti į savo tėvynę.

1958 metais Japonija pirko Pietinėje Korėjoje tik už $10,000,000 reikmenų, o Pietinė Korėja Japonijoje už $47,000,000.

Managua. — Nicaragvos valdžia laukia naujo užpuolimo.

Genevoje keturių ministrų konferencija jau baigiasi

Geneva. — Keturių ministrų konferencija jau baigsis. Anglijos, Francūzijos, o ypatingai Jungtinių Valstijų ministrai iš vienos pusės, o Tarybų Sąjungos ministras iš antros, jau išdėstė savo šalių pozicijas.

Tarybų Sąjungos ministras Gromyko pateikė pasiūlymą, kad bėgyje vienerių metų Vakarų armijos turi pasitraukti iš Vakarinio Berlyno, o kas dėl Vokietijos apvienijimo, tai lai Rytų ir Vakarų Vokietijos sudaro komitetą, iš abiejų pusių po lygų žmonių skaičių, kuris ir apsvarstys Vokietiios apvienijimą.

Vakaru ministrai tuojau atmetė Tarybų Sąjungos pasiūlymą. Jie tvirtina, kad Vakarų armijos turi pasilikti Berlyne neribotam laikui. Kas dėl Vokietijos apvienijimo, tai jie jau pirmiaus pareiškė, kad pripažįsta tik Vakarų Vokietiją.

"Po šių išdėstymų pozicijos užsienio ministrams nebeliko nieko kito, kaip konferenciją baigti.", rašo D. Middleton.

Stojasi klausimas: Kaip užbaigti ministrų konferenciją? "Šaltojo karo" šalininkai siūlo, kad Vakarų ministrai išleistų manifestą, suverstų kalčią ant Tarybų Sąjungos ir išvažiuotų. Rimtesni žmonės siūlo, kad užsienio ministrai tik pertrauktų konferenciją, pasitartų su savo valdžiomis, ir vėl sugrįžtų naujiems pasitarimams.

Tarybų Sąjungos ministras sako, kad nuo pat pradžios Vakarai labai nenoromis ėio į šią konferenciją, kad jie iš anksto susitarė laikytis Tarybų Sąjungai nepriimtinos pozicijos, ir tik Vakarai atsako už konferencijos nepasisekimą.

EISENHOWERIS IR VIRŠŪNIŲ SUEIGA

Washingtonas. — Prieš porą savaičių prezidentas Eisenhoweris sakė, kad jeigu Tarybų Sąjunga nepriims Vakaru pasiūlymo Berlyno reikalais ir užsienio ministrų konferencija pakriks, tai jis nevažiuos į viršūnių konferenciją.

Bet dabar jau kalba, kad jeigu ministrai ir nesusitars, tai prezidentas galės tartis su Chruščiovu atominių ginklų ir apsiginklavimo reikalais.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Miami, Fla. — Siautė tornado audra. Padarė daug nuostolių. Virš 100 žmonių yra sužeistų.

Johnson City, N. Y. — Nuo širdies smūgio mirė Joseph Barbara. Prieš porą metų požeminio pasaulio vadai laikė jo paloclуje suvažiavimą. Jo palocius randasi Apalachin, N. Y., kalnuose, virš $150,000 vertės.

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris atsisakė bent ką daryti, kad išvengus plieno darbininkų streiko. Pirmesnėse savo kalbose jis grūmojo plieno darbininkų unijai, jeigu ji skelbs streiką.

New Yorkas. — Ligoninių darbininkų streikas vis dar tęsiasi. Jis prasidėjo gegužės 18 dieną.

Washingtonas. — Eisenhoweris norįs asmeniniai matytis su Francūzijos prezidentu de Gaulle. Jis mano, kad jam pavyktų perkalbėti de Gaullę, idant tas besąlyginiai palaikytų Jungtinių Valstijų politiką.

NATO-Vakarų Sąjunga randasi krizėje

Washingtonas. — Kongreso nariai ir Valstybės departmentas sutinka, kad karinė NATO sąjunga yra krizėje. Pirm užsienio ministrų konferencijos ir laike jos paaiškėjo, kad tarpe Anglijos Francūzijos, Vakarų Vokietijos ir Jungtinių Valstijų yra nesutikimų.

Vakarų ministrai susitarė laikytis išvien prieš Tarybų Sąjunga, bet kas bus užsienio ministrų konferencijai pasibaigus? Už konferencijos nepasisekimą vienų prieš kitus kaltinimai jau prasidėjo.

Degė laivas, bet žmones išgelbėjo

Londonas. — Submarine Cables kompanijos 4,500 tonų įtalpos laivas "Ocean Layer" užsidegė Atlanto vandenyne 500 mylių nuo Airijos. Ant laivo buvo 98 darbininkai ir visi išgelbėti.

"Ocean Layer" laivas tiesė povandeninius laidus ("cables") telefonų susisiekimui tarpe Amerikos ir Europos. Pribuvęs į pagalbą vokiečių laivas "Flavia" išgelbėjo žmones ir užgesino laive gaisrą.

Madridas. — Ketvirtadienį Ispanijos Komunistų partija šaukė darbininkus į generalinį streiką protestui prieš fašistų terorą.

Washingtonas. — Karinis laivynas praneša, kad du "MIG" lėktuvai puolė Amerikos bomboneši virš Japoniškų jūrų ir sužeidė vieną lakūną.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 ——— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Už Sobelio išlaisvinimą

KAIP JAU ŽINOMA, mokslininkas Morton Sobell, nuteistas 30 metų kalėti, iš Alcatraz katorgos buvo perkeltas į "žmoniškesnį" kalėjimą—į federalinį kalėjimą Atlantoje, Georgia valstijoje.

Morton Sobell kali jau apie aštuonerius metus. Jis buvo teistas kartu su Julium ir Ethele Rosenbergais. Aniedu buvo nuteisti mirti elektros kėdėje, na, ir buvo nužudyti, o M. Sobell sėdi kalėjime.

Kova dėl M. Sobello išlaisvinimo tebevyksta. Daugelis žymių žmonių—visuomenininkų, mokslininkų, juristų, ir kt. profesijų—reikalauja, kad, arba M. Sobellui turėtų būti duotas naujas teismas, arba jis turėtų būti išleistas iš kalėjimo.

Birželio 19 d. Webster Hall salėje, Niujorke, kaip tik ir įvyks vienas daugelio mitingų, kuriuose bus plačiau kalbama apie M. Sobello bylą, apie jo išvadavimą iš kalėjimo.

Mitinge kalbas sakys profesorius Horace M. Kallen, prof. Murray Branch, prof. Thomas I. Emerson ir kt.

—:—

REIKIA ATSIMINTI, kad 1953 metais birželio 19 dieną taipgi pripuolė penktadienis. Atsimenate, kas tada buvo? Atsimenate, kaip justicijos departmento vadovai strimagalviais skubėjo prieš saulės nusileidimą pasiųsti į elektros kėdę Julių ir Ethelę Rosenbergus, kad būtų išvengta žydų šventės (šabo). Mat, abudu nužudytieji buvo žydų tikybos žmonės.

Taigi nuo tos tragedijos, nuo to **juodojo penktadienio** jau praėjo šešeri metai. Kai kas gal pamiršo tą penktadienį, pamiršo gal ir Juliaus ir Ethelės vardus, bet ne visi. Milžiniška žmonijos dauguma jų nepamiršo ir niekad nepamirš! Ir juo toliau nuo to juodojo penktadienio žmonija stovės, tuo labiau jis atrodys jai baisesnis, tuo labiau žmonija stipriau įsitikins, kad Julius ir Ethelė Rosenbergai buvo nužudyti nekaltai! Jiedu, kaip Sacco ir Vanzetti, mirė kankiniais. Jiedu buvo aukomis karinės isterijos, tuomet siautėjusios mūsų šalyje—isterijos, kuri buvo apėmusi ir teisėjus ir valdovus.

Atsiminkime, kad Aukščiausias Teismas net nematė reikalo Juliaus ir Ethelės Rosenbergų apeliacinių dokumentų perskaityti!

Tai atvirai pasakė teisėjai Douglas ir Black, kuriedu stojo už Rosenbergų bylos nagrinėjimą...

Taip, prieš šešerius metus, birželio 19 d. pripuolęs penktadienis buvo labai juodas penktadienis. Baisiai supurtė jis visą sąžiningą pasaulį.

— : —

AIŠKU, JULIAUS IR ETHELĖS Rosenbergų iš kapo neprikelsime. Bet gelbėti reikia tai, ką galima išgelbėti—reikalauti Sobellui naujo teismo. O jei ne—reikalauti, kad jis būtų paleistas iš kalėjimo.

Milžiniška krūva dokumentų-duomenų aiškiai liudija, kad M. Sobell neteisingai buvo nuteistas 30 metų kalėti. Ir arti trečdalį jis tos bausmės jau atliko. Gana!

Ne, teismas nebuvo "fair"

FLORIDOS SOSTINĖJE, Tallahassee mieste, praėjusią savaitę buvo teisiami keturi balti prievartautojai. Jie užpuolė jauną studentę negrę, išsivežė į mišką ir ten išprievartavo. Prie kaltės jie prisipažino. Džiūrė, kurią sudarė baltieji, pripažino teisiamuosius kaltais, bet prašė, kad teismas susimylėtų ant teisiamųjų, kad nenuteistų juos sodinti į elektros kėdę.

Teismas susimylės; neužilgo paskelbs jiems bausmę, bet ji bus ne mirties bausmė.

Floridos valstijoje yra pravestas įstatymas, kad už išprievartavimą moters arba merginos vyras turi būti nuteistas nužudymui. Bet tas įstatymas taikytas tik negrams. Negrų Floridoje jau daug buvo nuteista mirti už išprievartavimą (arba bandymą išprievartauti) baltos moters; daug negrų buvo nužudyta—net nekaltai nužudyta, pasiremiant tuo įstatymu. Na, o baltveidis Floridos istorijoje dar nebuvo nuteistas mirti už negrės išprievartavimą!

Tos valstijos gubernatorius LeRoy Collins pareiškė, kad teismas, teisęs šituos keturius banditus, buvo "greitas ir teisingas" ("prompt and fair").

Mes nesutinkame su gubernatoriaus pareiškimu. Tiesa, teismas buvo greitas, bet jis nebuvo teisingas dėl to, kad jis už tokį pat nusikaltimą baltiesiems taikė kitokią bausmę negu juodiesiems.

Tai sakydami, mes nestojame už tą kvailą ir žiaurų įstatymą, pagal kurį baudžiami negrai mirtimi už išprievartavimą moters. Ne! Mes manome, tą įstatymą reikėtų atmesti, panaikinti. Tačiau, jeigu jis yra, jeigu dar ir šiandien Floridos kalėjimų kamerose keletas negrų laukia mirties bausmės už prievartavimą baltų moterų, jį reikėtų lygiai taikyti ir baltiesiems.

Juk patys baltieji įstatymą pagamino.

Berlynas. — Vakarų vokiečiai pačiupo Vokiečių Demokratinės Respublikos policininką. Numatoma, kad jie tą padarė, kad jį apmainius ant dviejų francūzų, kurie yra sulaikyti Rytų Vokietijoje.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KELIA PROTESTUS IR GANA!

Mes jau rašėme, kad Los Angeles miesto kai kurie lietuviškos parapijos "nenuoramos" dar vis nesiliauja "baderiavę" aukštosios katalikų dvasininkijos dėl bažnyčios, kuri buvo pastatyta lietuviškais doleriais. Dabar tą bažnyčią bando padaryti jau ne lietuviška, o "teritorine," atsieit, tarptautiška — kas nori, ten meldžiasi, kas meldžiasi, turi būti parapijonimis.

"Sukilėliai" buvo pasiuntę delegaciją net pas kardinolą McIntyre, bet šis tik pasijuokė iš "sukilėlių" protesto; pasijuokęs, išvarė juos namo. Tada "sukilėliai" parašė protestą - peticiją popiežiaus pasiuntiniui - ambasadoriui Washingtone — arkivyskupui Egidio Vagnozziui.

Pasirodo, kad tarp "sukilėlių" atsirado vienas mokas truputį ir lotyniškai skaityti, tad jis surado, kad popiežius yra kada tai išleidęs specialų įstatymą, pagal kurį ši bažnyčia dabar turinti būti valdoma. Tas įstatymas vadinasi: "Constitutio apostolica de spirituali emigrantium cura." Net ir lotyniškai nemokas asmuo supras vieną žodį—"emigrantium." Jis tikrai turėtų būti "emigrantų" arba "emigrantams."

Vadinasi, "sukilėliai" emigrantai - dipukai nori, kad šv. Kazio bažnyčia turėtų jiems priklausyti. Galime iš anksto pasakyti, kad jie to negaus! Bažnyčia priklausė vyskupui ir priklausys. Vyskupas darys su ja, ką tik jis nori, o tie, kurie davė pinigus jos pastatymui, turės "tylėti ir dievą mylėti."

Toks yra Romos katalikų bažnyčios "constitucio apostolica de spirituali emigratium cura."

TAUTININKŲ JOMARKĄ IGNORAVO

L. Prūseika Vilnyje šitaip primena apie neseniai Detroite įvykusį tautininkų - smetonininkų jomarkėlį — suvažiavimą ir banketėlį:

Tautininkų komanda rodė savo jėgą. Be tautininkų sąjungos ten seimavojo dar dvi jiems artimos organizacijos. Tautininkams vyriausia rūpėjo iškaulyti kiek pinigų iš ALTO. Savo apetitą jie bandė pridengti skysta rezoliucija apie ALTO tobulinimą ir jo veiklos "iškėlimą į naują lygį."

Ponai ir ponios pamatė savo fizionomijas tautininkų "Dirvoje." Šiaip jau niekas jų nepamatė — net "Draugas" ir "Naujienos." Prieš tautininkus jie sudarė tylėjimo konspiraciją. Kurmiai nutarė šaudyt iš pištalietų.

GULBĖS ŽEMAITIJOJE

Pr. Vasiliauskas Vilniaus "Tiesoje" rašo:

Seniau, kai pavasariais grįždavo gulbės, Biržulio ir Lukšto ežeruose jų pulkai sustodavo poilsiui, bet žmogaus iš tolo bijodavo. Niekas tada netikėjo, kad gulbės kada Lietuvoje įsikurs. Atrodė, kad šie išdidūs ir atsargūs paukščiai gyvena užburtuose raistuose, kur žmogaus koja įžengti negali.

Prieš kelis dešimtmečius pirmosios gulbės mūsų respublikoje įsikūrė žuvinto ežere.

1930-32 metais, dalinai nusausinus Biržulio ežerą, gulbės pradėjo jūo domėtis, o vėliau ir įsikūrė.

Šiais metais Biržulyje buvo sustojusios 5 poros gulbių, bet tarp jų kilo peštynės: senasis gulbinas keturias poras privertė ežerą palikti. Tada dvi poros persikėlė į netoli Biržulio draustinio ribose esantį Stervo ežerą ir čia susisuko lizdus. Kitos dvi poros apsigyveno Plutinuko ežere, kurio plotas vos 10 hektarų. Čia jos lizdų nesuka, bet negiliame ir žolingame vandenyje susiranda sau gero maisto.

Ties pat Plutinuko ežerėliu yra "Baltijos" kolūkio centras ir mokykla, bet gulbės nelabai baiminasi.

Dabar Varnių rajono ežeruose veisiasi 10 gulbių.

DAR APIE LIETUVOS GYVENTOJUS

Kanadiškis Liaudies Balsas, atsakydamas tūlam J. Audėnui dėl Lietuvos gyventojų sumažėjimo karo metu, sako:

Lietuva turtu ir žmonėmis nukentėjo dėl karo. Vien žydų buvo išnaikinta apie 300,-000. Išbėgo vokiečiai iš Klaipėdos krašto. Daug lenkų išsikėlė iš Vilnijos. Keli desėtkai tūkstančių lietuvių išbėgo sykiu su hitlerininkais. Karo metu negalėjo būti normalus gyvenimas ir atitinkamas prieauglis. Dar galima pridėti, kad daugelis Audėno draugų padėjo hitlerininkams ir kariauti ir žmones naikinti, tremti į Vokietiją. Vien po karo buvę išžudyta virš 10,-000 žmonių.

Laikui bėgant Lietuva užgydys visas žaizdas. Bet niekad nebus užmiršti hitlerininkų ir lietuviškų jų sėbrų atlikti darbai Lietuvoje. Masiniai kapai, kurių yra labai daug, primins Lietuvos liaudžiai tuos baisius laikus ir tuos žmones, kurie tas skriaudas padarė.

Dabar jau oficialiai skelbiama Lietuvoje, kad mūsų tėvų kraštas karo metu neteko 700,000 gyventojų. Daugumą jų vokiškieji naciai išskerdė (padedami lietuviškų buržuazinių nacionalistų), kiti garbingai žuvo mūšiuose su priešu.

KOMUNISTAI GUDRESNI IR GANA!..

Marijonų Draugas aną dieną paaukojo savo vedamąjį apie studentus, siunčiamus į užsienį. Primena, kad JAV vyriausybė "savo užsieniniame departmente suplanavo dar didesnį amerikiečių studentų skaičių siųsti į Sovietų Rusijos universitetus ir kitas mokyklas. Mainais bolševikai prisiųs tiek pat, būtent, dešimtį tūkstančių savo studentų į Amerikos universitetus ir kolegijas..."

Dėl tokio dalyko klerikalų Draugas tiesiog išlygsvaros eina. Tik paskaitykite:

Siųsdami Amerikos jaunimą į Rusiją studijuoti nemažai rizikuojama. Galime būti tikri, kad dalis ten pasiųstųjų studentų neišvengiamai užsikrės komunistiniais mikrobais, bus bandoma jų smegenys taip "išplauti" (brainwashed), kad grįžę atgal į savo kraštą, pasidarys komunizmo agentai, išeidami kovoti prieš demokratinę santvarką, prieš amerikinį gyvenimo būdą . . .

Iš kitos pusės galime būti tikri, kad Sovietai tokį planą turi. Siųsdami savuosius studijuoti Amerikon ar kur kitur, jie padaro labai didelę ir atsargią atranką. Siunčiamieji iš mažų dienų turi būti komunistų partijos nariai, komunistinėj santvarkoj "ir mėtyti ir vėtyti." Jie yra paruošti net ir kaip komunizmo agentai, šnipinėtojai. Šitaip paruoštų jaunuolių atvykimas Amerikon, jų išskirstymas po įvairius šio krašto universitetus ir kolegijas, sudaro jiems puikias galimybes skleisti komunistines idėjas, net šnipinėti. Baigę amerikines mokyklas ir grįžę į Rusiją, jie panaudos komunizmui ne tik čia išeito mokslo žinias, kaip tokias, bet neretu atveju ir iššnipinėtus dalykus.

Koegzistencijos su sovietais šalininkai yra sugalvoję daug priemonių, kurios tarnauja tik komunizmo plėtimo naudai. Ši priemonė — pasikeitimas studentais — dar plačiau pravers duris komunistinei propagandai ir šnipijadai Amerikoje.

Matote, kaip samprotauja marijonai! Komunistai jiems visur gudresni už kapitalistus! Kapitalistinės valdžios atsiųsti studentai į JAV čia skleis komunistines idėjas ir pridarys naujų komunistų!..

Mums atrodo, jog ši klerikalų baimė yra perdėta. Jie patys tai supranta, bet plepa dėl to, kad nenori, idant tarp JAV ir Tarybų Sąjungos susidarytų artimesni - tampresni kultūriniai ir ekonominiai ryšiai.

To marijonai bijosi, kaip velnias šventinto vandens!

VIENAI LIETUVOS MOKYKLAI 315 METŲ

V. Lauraitis rašo dienraštyje "Tiesoje":

Sedos rajono žemaičių Kalvarijos kultūros namų salėje įvyko iškilmingas posėdis, skirtas žemaičių Kalvarijos mokyklos 315 metų sukakčiai paminėti. Pranešimą apie mokyklos sukaktį padarė mokyklos direktorius K. Kuprys.

1644 m. žemaičių Kalvarijoje buvo įsteigta parapijinė mokykla. Dominikonai, gavę iš Vilniaus universiteto vyriausybės leidimą, 1803 m. žemaičių Kalvarijoje atidarė keturių klasių mokyklą. Mokykloje viskas buvo dėstoma lenkų kalba. 1818 m. mokykloje buvo atidaryta 6 klasės.

Žemaičių Kalvarijos mokykloje mokėsi nemažai žmonių, kurie vėliau save išgarsino naudingais darbais. Čia baigė keturias klases žymus 19 amž. vidurio lietuvių kultūros veikėjas, istorinių veikalų apie Lietuvą autorius Simanas Daukantas. Nuo 1816 m. iki 1821 m. žemaičių Kalvarijos mokykloje mokėsi Motiejus Valančius.

1825 m. ž. Kalvarijoje buvo atidaryta pilna gimnazija. 1836 m. mokykla buvo uždaryta ir ilgai neveikė.

Skleidžiant Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos idėjas žem. Kalvarijos apylinkėės valstiečių tarpe daug pasidarbavo mokytojas Adomas Mika. Adomas Mika kaip delegatas dalyvavo Lietuvos ir Baltarusijos Komunistų partijos I suvažiavime Vilniuje (1918 c. spalio 1-3 d.d.). Smetoninio režimo ir vokiečių okupacijos metais ž. Kalvarijoje tebuvo tik 6 skyriai, o pati mokykla vėl buvo vienuolių vadovaujama. Po didžiojo Tėvynės karo ž. Kalvarijoje buvo atidaryta septynmetė mokykla, o 1955 m.—vidurinė.

Dabar žemaičių Kalvarijos vidurinėje mokykloje mokosi 230 mokinių. Mokykloje dirba 17 mokytojų, veikia 30 vietų internatas, kabinetai, medžio apdirbimo dirbtuvės.

Philadelphia, Pa. — Unijų vadas W. P. Reutheris sako, kad yra reikalingi nuolatiniai unijų vadų ir industrialistų forumai (diskusijos).

RAŠYTOJO PETRO VAIČIŪNO MIRTIS IR LAIDOTUVĖS

Sunkiai ir ilgai sirgęs, š. m. birželio 7 d., eidamas 69 metus, Vilniuje mirė įžymus lietuvių dramaturgas ir poetas *Petras Vačiūnas.*

Petras Vačiūnas gimė 1890 metų birželio mėn. 19 d. Piliakalnio kaime, Veprių valsčiuje (dabartiniame Ukmergės rajone). Besimokydamas Ukmergės vidurinėje mokykloje, 1904 - 1905 metais prisidėjo prie revoliucinio judėjimo ir už tai buvo pašalintas iš mokyklos be teisės toliau mokytis. Didelių pastangų dėka įsigijęs brandos atestatą, P. Vaičiūnas studijavo Psichoneurologijos institute, o vėliau — Petrogrado universitete.

Čia 1916 metais sceną išvydoj pirmoji P. Vaičiūno pjesė. 1920 metų gruodžio 19 d. atidarius Kaune Meno kūrėjų dramos teatrą, P. Vaičiūnas su jam būdinga energija pasineria į teatro darbą. Vienas po kito apsirodo jo dramos veikalai ir kiti kūriniai. Nuo to laiko P. Vaičiūnas visas savo kūrybines jėgas atidavė lietuvių dramaturgijai ir teatrui.

P. Vaičiūnas savo kūryba ir veikla paliko gilius pėdsakus lietuvių dramaturgijoje bei teatro istorijoje. Geriausi jo dramos veikalai padėjo ir padeda žiūrovui pažinti kapitalistinę visuomenę, jos antihumanišką esmę, priešišką pažangiems lietuvių liaudies siekimams.

Reikšmingą vietą P. Vaičiūno literatūriniame palikime užima jo eilėraščių knygos, praturtinusios lietuvių poeziją naujomis spalvomis. Greta to, jis plačiai pasireiškė ir kaip vertėjas, supažindinęs lietuvių skaitytoją, su geriausiais Puškino, Šilerio, Ibseno, Gorkio ir kitų rusų bei Vakarų Europos klasikų veikalais.

Pokario metais, sunkios ligos prikaustytas prie lovos, P. Vaičiūnas neišleido iš rankų plunksnos, nenutraukė ryšių nei su literatūra, nei su gyvenimu. Rašytojas buvo kupinas kūrybinių minčių, tvarkė savo anksčiau parašytus veikalus. Naujai perredaguotos jo pjesės buvo pastatytos Tar. Lietuvos teatruose, išspausdintos atskira knyga. Periodinėje spaudoje pasirodydavo nauji P. Vaičiūno eilėraščiai bei pasisakymai literatūros ir gyvenimo klausimais.

Už didelius nuopelnus vystant lietuvių literatūrą ir meną P .Vaičiūnui buvo suteiktas Lietuvos TSR nusipelniusio meno veikėjo garbės vardas, jis buvo apdovanotas "Garbės ženklo" ordinu ir medaliu "Už šaunų darbą Didžiajame Tėvynės kare 1941-1945 m.m."

P. Vaičiūnas savo dramos ir poezijos kūriniais nusipelnė garbingą vietą lietuvių literatūros istorijoje.

Šviesus įžymiojo mūsų rašytojo ir lietuvių teatro veikėjo P. Vaičiūno atminimas visam laikui išliks gyvas mūsų širdyse.

Grupė draugų

—:—

Sudaryta komisija lietuvių dramaturgo ir poeto P. Vaičiūno laidotuvėms organizuoti. Komisiją sudaro: E. Mieželaitis (pirmininkas), nariai: K. Kymantaitė, J. Marcinkevičius, J. Smilgevičius, T. Tilvytis.

Komisija Petro Vaičiūno laidotuvėms organizuoti praneša, kad rašytojo kūnas pašarvotas Lietuvos Rašytojų sąjungos rūmuose (Rašytojų g., 6). Atsisveikinimas su velioniu birželio mėn. 9 d. nuo 10 val. iki 15:30 val. Laidotuvės birželio 9 d. 16 val.

Birželio 9 d. Rasų kapinėse buvo palaidotas įžymus lietuvių dramaturgas ir poetas Petras Vaičiūnas. Laidotuvėse dalyvauja LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo Pirmininkas J. Paleckis, LKP CK kultūros skyriaus vedėjas V. Uogintas, šimtai vilniečių, rašytojų, teatralų, jaunimo.

Prie P. Vaičiūno kapo žodį tarė LTSR liaudies poetas T. Tilvytis. Jis kalbėjo apie velionį, kaip įžymų poetą sukūrusį giedrios nuotaikos kupinų eilėraščių apie gimtąją šalį, apie Vilnių, apie darbo žmogų. T. Tilvytis nurodo, kad P. Vaičiūno draminiai kūriniai tvirtai įėjo į lietuvių dramaturgiją. Taurios sielos rašytojas daug pasidarbavo gimtosios literatūros labui. — Tegul būna jam lengva Vilniaus žemelė, — pasakė T. Tilvytis.

Teatro darbuotojų vardu kalbėjo LTSR nusipelnęs artistas B. Lukošius. P. Vaičiūnas visa siela buvo atsidavęs teatrui, lietuvių dramaturgijai. P. Vaičiūnas, — pažymi kalbėtojas, — savo dramaturgijoje paliko įsimenančiai sukurtus savo gyvenamojo meto žmonių paveikslus. Ypač įstringa paveikslai, demaskuojantieji buržuaziją, jos antihumaniškumą, priešiškumą lietuvių liaudies siekimams.

—Į paskutinę kelionę, — pasakė Vilniaus miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Smilgevičius, — palydime Petrą Vaičiūną. Ilgus metus rašytojas gyveno Vilniuje, kurį jis visa širdimi mylėjo, kurį apdainavo savo poezijoje. Jo kūrybinis palikimas—dramos kūriniai, poezija, vertimai — nupelnė jam garbingą vietą lietuvių literatūroje.

LTSR Mokslų akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros instituto sektoriaus vadovas J. Lankutis pažymi P. Vaičiūno kaip žmogaus ir rašytojo taurumą, jo atsidavimą literatūrai. P. Vaičiūnas, ir sunkiai sirgdamas, dirbo lietuvių tarybinėje literatūroje, gyvai domėjosi nauju tarybiniu gyvenimu.

Kalba velionio artimas bičiulis J. Gruodis. Jis apibūdino P. Vaičiūną kaip kilnų, jautrų žmogų, gerą draugą.

Rasų kapinėse išdygo dar vienas naujas — įžymaus rašytojo Petro Vaičiūno kapas. Jį apgobė dešimtys vainikų ir gyvų gėlių puokštės. *Koresp.*

PAGAMINO AUTO-LAIVĄ-LĖKTUVĄ

Londonas. —J Sunders - Roe Co. pagamino naujos rūšies įrengimą, kuris gali jūroje plaukioti, sausumoje važiuoti ir skristi oru. Jis vadinasi "Hovercraft." Pirmieji bandymai gerai pavyko.

Washingtonas. — Valstybės departmentas sako, kad gal įsileis Kinijos sportininkus į žieminę olimpiadą.

DON ZENO BYLA

Visa tai, ką jūs čia rasite, įvyko Italijoje — dainų ir saulės šalyje.

Zeno Saltini dvasininko veiklą pradėjo jau nebejaunas. Anksčiau jis buvo advokatas ir turėjo palyginti, nemažą klientūrą. 1931 metais jis nusprendė likusį savo gyvenimą paskirti dvasinei veiklai, rūpintis našlaičiais ir pamestinukais, kuriuos Italijoje palieka prie vienuolynų ir bažnyčių ne tik netekėjusios, bet "teisėtos," skurdo priverstos motinos.

Fašizmo laikotarpiu Saltini veikla maža kas domėjosi. Tačiau pokario metais jo vardas beveik kasdien buvo linksniuojamas krikščionių demokratų spaudoje. Mat, Saltini, surinkęs apie tūkstantį beglobių vaikų, buvusioje koncentracijos stovykloje Emilijaus provincijoje, Foskoli miestelyje, įkūrė kažką panašaus į prancūzų socialisto - utopisto Furje projektuotą bendruomenę.

Visą "šeimą" — taip jis vadino savo bendruomenę — don Zeno suskirstė į darbo grupes, kurių kiekvienoje buvo suaugę ("tėvai" ir "motinos") ir vaikai ("mažieji apaštalai"). Bendruomenėje buvo panaikinta privatinė nuosavybė, išbraukti tokie žodžiai kaip "tavo," "mano," "pinigai." Bendruomenė steigė amatininkiškas dirbtuves, už aukas nupirktoje žemėje augino daržoves. Visos pajamos ėjo į bendrą kasą ir po lygiai buvo dalijamos tarp visų bendruomenės narių. "Šeimai" vadovavo bendruomenės narių visuotiniame susirinkime išrinktas komitetas su don Zenu priešakyje. Bendruomenė buvo pavadinta skambiu ir viliojančiu Nomadelfijos vardu. (Nomadelfija graikiškai— brolybės miestas.)

Don Zeno tvirtino, kad Nomadelfijoje jam pavyko atkurti pirmykštės krikščionybės bendruomenę, kuri pagrįsta visuotine brolybe ir socialine lygybe.

Vatikanas visokeriopai propagavo Saltini idėjas. Pijus XII ir Vatikano aukštuomenė ne kartą surengė labai išreklamuotus priėmimus naujajam reformatoriui. Tuo buvo siekiama įrodyti jog Vatikanas remia kilnią Saltini veiklą. Žymūs krikščionių demokratų partijos veikėjai, su kuriais Saltini buvo pažįstamas dar iš savo advokatavimo laikų, taip pat nepagailėjo jam pagyrimų. Aukštuomenės damos ir stambių fabrikantų bei bankininkų žmonos su grafiene Pireli priešakyje organizavo Nomadelfijos globos komitetą. Bendrauti su don Zenu ir lankytis Nomadelfijoje tapo mada.

Saltini reklama, jo pasisekimas Vatikane ir Milano milijonierių tarpe turėjo visiškai žemišką pagrindą. Reikalas tas, kad Nomadelfija yra Emilijaus provincijoje, kuri laikoma labiausiai "raudona" visoje Italijoje. Don Zeno veikla turėjo būti priešnuodžiu "raudoniesiems." Nomadelfija turėjo parodyti, kad katalikų bažnyčia ir krikščionių demokratų vyriausybė ne tik globoja neturtinguosius, bet ir praktiškai kuria "tikrąjį" komunizmą taikiu keliu, vos ne patiems kapitalistams padedant.

Tačiau lazda turi du galu. Kleriaklinės propagandos paskatinti, iš visos Italijos į Nomadelfiją pradėjo traukti našlaičiai. Didėjant bendruomenės narių skaičiui, didėjo ir išlaidos jiems išlaikyti. Tačiau nei Vatikanas, nei krikščionių demokratų vyriausybė, nei Milano milijonieriai nebuvo linkę labdarybei skirti didelių lėšų. Jie buvo pasiryžę duoti tik tiek, kiek reikia parodomajai prieglaudai išlaikyti. Suteikti pragyvenimo minimumą visiems Italijos našlaičiams nei Vatikanas, nei vyriausybė net ir negalvojo. Tokiu būdu Nomadelfijos deficitas 1953 metų gale pasiekė 436 milijonus lirų (apie 750 tūkstančių dolerių).

Buržuazinė spauda pranešė, kad don Zeno mėgiamiausias atsakymas kreditoriams yra toks: "Dėkokite dangui, kad aš jums skolingas. Kuo daugiau jums bus skolingi neturtingieji, tuo lengviau jums bus patekti į rojų." Tačiau milijonieriai pinigus vertino labiau už rojaus gėrybes. Don Zeno nepajėgė suvesti galo su galu. Nomadelfijoje prasidėjo badas. Saltini, gražiuoju negavęs pinigų, gąsdino klerikalinius ministrus, kardinolus ir milijonierius dievo bausme, pragaro ir komunizmo pavojumi, siūlė sumažinti išlaidas policijai ir ginklavimosi varžyboms.

Tada Don Zeno buvo apšauktas "komunistų agentu." Į Nomadelfiją buvo pasiųsta specialį komisija. Don Zeno buvo iškviestas tardyti pas "Šventosios kanceliarijos" (inkvizicijos) sekretorių kardinolą Pisardo. Italijos laikraščiai rašė, jog Pisardo stengėsi įtikinti don Zeno, kad šis nereikalautų iš Vatikano ir vyriausybės lėšų Nomadelfijos globotiniams išlaikyti, nes, esą, pinigai bažnyčiai ir valstybei reikalingi kovai prieš komunizmą. Kardinolas Pisardo aiškino don Zeno, kad labdarybės idėja neturi principinės reikšmės, nes nėra jokios prasmės mėginti panaikinti žemėje skurdą ir kitas blogybes, kuriomis dievas baudžia žmones už Adomo ir Ievos nuodėmes. Bet koks bandymas nustatyti lygybę žemėje, — mokė Pisardo, — yra erezija, nes jeigu nebūtų atpirkimo būtinybės, būtų nereikalinga ir pati bažnyčia. Bažnytinė doktrina moko, kad reikia kentėti ir tikėti pomirtiniu teisingumu, o už kančias žemėje dievas atlygins danguje. Italijos spaudos pranešimais, į šiuos Pisardo pamokymus don Zeno atsakė tokiais žodžiais: "Jeigu taip yra, tai kodėl popiežius ir kardinolai bei jūs, kardinole, visaip vengiate žemiškų kančių ir naudojatės visomis žemiškomis gėrybėmis? Nejaugi jūs netikite rojumi arba nenorite patekti į jį?" Šie naivūs ir atviri žodžiai sužlugdė don Zeno. Greit po šio pokalbio dvasininkai ėmė skleisti gandus, kad Saltini išėjęs iš proto. Netrukus "šventoji kanceliarija" priėmė neapskundžiamą nuosprendį perduoti Nomadelfiją saleziečių ordenui, o Saltini uždaryti į vienuolyną atgailauti. Iš pradžių don Zeno pasidavė inkvizicijos malonei. Tačiau, sužinojęs, kad žandarai išvaikė Nomadelfijos bendruomenę ir žiauriai mušė tuos, kurie nenorėjo išeiti iš jos ir kad visi pastatai sugriauti, —jis pabėgo iš venuolyno ir, slapstydamasis pas savo draugus, parašė pamfletą "Mes nesutinkame." Pamflete demaskavo veidmainišką Vatikano ir klerikalinės vyriausybės politiką socialiniu klausimu.

Kreipdamasis į Pijaus XII valstybės sekretorių monsinjorą Montini, don Zeno rašė:

"Šeši milijonai italų gyvena pusbadžiu ir skursta ne todėl, kad valstybė neturi lėšų, o todėl, kad šios lėšos išleidžiamos viešpataujančios klasės interesams ginti, būtent, išlaikyti policijai ir žandarmerijai, kurie tarnauja tam, kad padarytų alkanuosius paklusnius. Nepamirškite, jūsų didenybe, kad pilvas turi dievišką reikšmę. Būtų įdomu paamtyti, kaip jaustųsi šventojo sosto didikai, jeigu jiems tektų gyventi pusbadžiu kaip nomadelfiečiams."

Don Zeno kreipiasi ir į popiežių, prašydamas jį nužengti nuo savo auksinio sosto.

"...Ko gi bijoti šventajam tėvui, — rašė don Zeno. — Blogiausiu atveju gali atsitikti taip, kad teisybės priešai mus abu pakars. Tačiau ar toks galas šventajam tėvui, kardinolams, vyskupams, dvasininkams nėra labiausiai pageidautinas Kristaus pasekėjų veiklos apvainikavimas?"

Vatikanas ir krikščionių demokratų vadeivos griebėsi sukčiausių priemonių, kad susidorotų su don Zeno. Jam buvo duota garantija, kad teismas jį išteisins, jei jis apsiduos ir stos prieš teismą. Don Zeno patikėjo šioms garantijoms ir pasidavė. Jis buvo priverstas atšaukti savo pamfletą, tačiau jo į laisvę jau nebeišleido.

Atrodo, išvadų patiekti nebereikia.

B. Bazevičius

Indijos kaimo problemos

Indijos kaimo padėtis yra labai sudėtinga. Žema žemės ūkio kultūra, nenašūs žemės dirbimo metodai, vandens trūkumas vienuose rajonuose ir perteklius kituose, didelis dirbamosios žemės plotų sukoncentravimas saujelės dvarininkų rankose (apie 53 milijonai kaimo gyventojų neturi nuosavos žemės) — štai menkos žemės ūkio produkcijos ir nuolatinio pragyvenimo reikmenų trūkumo priežastys. Padėties nė kiek nekeičia tai, kad Indijos kaime galima užtikti visas žmonijos istorijoje žinomas ūkio santvarkas: nuo pirmykštės bendruomenės iki kapitalizmo ir net iki pradinių suvisuomeninto ūkio formų.

Indijos vyriausybė daug dėmesio skiria agrariniams santykiams šalyje pertvarkyti. Šimtai milijonų rupijų skiriama vaidnamosioms suvienyto gamybos plėtimo įmonėms, kuriose valstybinis kapitalas jungiamas su valstiečių iniciatyva, pvz., jeigu kuri nors valstiečių grupė nori pastatyti tiltą ar nutiesti kelią, pusę lėšų duoda valstybė, kitą pusę— patys valstiečiai. Panašiai kuriamos kepyklos, pieninės ar maži pramoniniai kooperatyvai.

Daugelis indų sieja viltis, pasak jų, su "bekrauje revoliucija", arba vadinamuoju bhudan judėjimu, kuris siekia sukurti draugystės tarp turtingųjų ir neturtingųjų atmosferą, ir šiuo keliu išrišti vieną iš sunkiausių šiuolaikinės Indijos problemų — agrarinį klausimą. Ideologinius šio judėjimo pagrindus yra suformulavęs Vinoba Bhave. Apsuptas naujojo šventojo aureole, kartu su savo mokiniais, jis nuo 1948 metų vaikšto pėsčiomis po Indiją ir renka dovanojamąsias žemes jos neturintiems. Iki 1957 m. pabaigos šios dovanos sudarė apie 2,5 milijonų ha, iš kurių tiktai 30 nuošimčių tinka naudojimui. Aukščiausioji bhudan judėjimo forma yra graman, kas reiškia bendros žemės nuosavybės įvedimą kaimo ribose ir tolesnį kompleksišką planavimą bei ūkininkavimą kaimuose.

Pažangūs Indijos sluoksniai yra nuomonės, kad greta kitų kaimo kooperatinių formų, šis judėjimas galįs pagerinti valstiečių padėtį, tačiau visiškai nugalėti sunkumus žemės ūkyje (ypač aprūpinant gyventojus maistu) galima tiktai pilnutinai įgyvendinus šūkį "žemė tiems, kurie ją dirba".

Respublikos konstitucijos garantuotoji žemės reforma turėjo būti įvykdyta dviem etapais. Pirmajame turėjo būti panaikinta tarpininkavimo sistema. Tarpininkai iki tol kontroliavo apie 43 nuoš. dirbamosios žemės. Pasibaigus pirmajam penkmečiui, jų rankose liko dar apie 8.5 nuoš. dirbamosios žemės. Lygiagrečiai su tuo ruoštasi reformuoti mokesčių sistemą ir išdalyti dalį žemių dirbantiesiems valstiečiams.

Jeigu panaikinti tarpininkus pavyko gana sėkmingai, tai dėl likusių siekimų įgyvendinimo smarkiai pasipriešino reakcinės jėgos, kurios turi didelę įtaką valstijų vyriausybėms.

Laiškai iš Lietuvos

Laisvietis Aleksandras Janavičius, baltimoriet is, šiomis dienomis gavo iš Vilkaviškio nuo savo brolio Vlado laišką, kuriame, be asmeniškų reikalų, sakoma:

"Jūs, broli, klausiate, koks gyvenimas dabar Lietuvoje tokiems skurdžiams, kaip kad mes buvome ir skurde gyvenome, teko dirbti pas svetimus?

"Apie tai, broli, aš Tau rašiau savo ankstyvesniuose laiškuose, bet, deja, tų laiškų Tu negavai.

Pavyzdžiui: pas mus mažiems vaikams dabar nereikia ganyti gyvulių, visi vaikai nuo 7 metų amžiaus, pagal įstatymą, privalo lankyti mokyklą; mokslas yra nemokamas kaip vidurinėse, taip ir aukštosiose mokyklose ir visiems prieinamas. Ligos atveju — gydymas taip pat nemokamas. Daugiavaikės šeimos gauna iš valstybės iždo pašalpas.

Nuo 1953 metų gyvenimo sąlygos žymiai pagerėjo, darbininkams ir tarnautojams žymiai pakeltas atlyginimas. Darbininkai ir tarnautojai, kurie į mėnesį uždirba iki 1,000 rublių ir daugiau, tie gyvena neblogai, o kurie uždirba mažiau — tiems, ypač su šeimomis, pragyventi sunkoka. Pavyzdžiui, kad ir aš į mėnesį uždirbu 450 rublių, tai vienas dar šiaip taip pragyventum, bet jeigu su šeima, tai jau būtų sunkoka dėl to, kad pas mus kai kurios prekės, kaip avalynė, manufaktūros medžiagos yra brangios. Bet tikimės, kad metai po metų gyvenimo sąlygos vis palaipsniui gerės."

Kiekviena kolonija turėtų surengti kokią nors pramogą Laisvės paramai.

DŽIAUGIUOSI NUSIVILKĘS SUTANĄ,--SAKO BUVĘS KATALIKŲ KUNIGAS ALEKSAS RAMAŠAUSKAS

— Jūs tarybiniais metais tapote kunigu. Be abejo, galėjote matyti, kad naujo gyvenimo siekiai ir laimėjimai nesuderinami su religiniais prietarais, o vis dėlto stojote į kunigų seminariją? Kas vėliau buvo svarbiausiu veiksniu, paskatinusiu mesti kunigystę? — šitokius ir panašius klausimus man dažnai duoda draugai ir pažįstami.

Jeigu žmogaus pasirinktas, ilgai puoselėtas idealas vėliau sudūžta lyg muilo burbulas ir buvusią savo pasaulėžiūrą, kuriai buvo paskirti gražiausi jaunystės metai, tenka numesti, kaip nuo pečių numetama slegianti ir nereikalinga našta, tam dažnai yra ne viena, bet kelios viena kitą sąlygojančios priežastys. Šiandien, blaiviomis mintimis sugrįždamas į ano meto savo gyvenimo klystkelius, aš prisimenu savo mokyklinius metus Kaišiadorių gimnazijoje, kurioje aš mokiausi vokiečių okupacijos metais. Klasės auklėtoju buvo kunigas — mokyklos kapelionas. Klerikalinė auklėjimo atmosfera visoje gimnazijoje, individualus kapeliono nuolatinis bendravimas su manim, man, paaugliui, darė didelę įtaką puoselėjant ir stiprinant dar vaikystės metais šeimoje gautus religinių prietarų pradus. Tuomet man atrodė, kad, rinkdamasis kunigystę, aš kovosiu prieš blogį žmonių širdyse, būsiu visuomenei labai reikalingu ir naudingu žmogumi.

Apsisprendžiau. Mano nuotaikų nepakeitė ir tarybinių karių krauju atnešta pergalė ir naujas gyvenimas. 1944 metų rudenį, dar tebedundant patrankoms Vakaruose, aš išvykau į Kauno kunigų seminariją. Tada, kai karo audrų nuniokotam mūsų kraštui reikėjo tiek daug jaunų darbo rankų, aš . . . užsidariau citadelėje.

Būdamas klieriku, šešerius metus klausiau dvasiškųjų "mokslų." Į mano galvą buvo brukamos formalios žinios, atitrūkusios nuo gyvenimo ir praktikos. Abstrakčiais, tuščiais samprotavimais ir bergždžiais loginiais gudravimais buvo "įrodinėjamos" vadinamosios religinės tiesos, kurias ateityje aš privalėjau skelbti tikintiesiems. Už storų dūmuose paskendusių bažnyčios altorių, kur mes, klierikai, praleisdavome labai daug laiko, mąstydami apie būsimuosius dangiškojo gyvenimo malonumus, čia pat pulsavo naujas, veržlus ir kūrybingas gyvenimas. Kartais šio gyvenimo gaivus vėjas prasiskverbdavo ir į seminariją, atnešdamas šviežių minčių, kurios versdavo mane rimtai susimąstyti apie ateitį. Kartais iš seminarijos pasitraukdavo vienas kitas būsimasis kunigas arba net ir mūsų pačių dvasios tėvas. Man kildavo abejonių: gal bažnytinės dogmos ir iš tikrųjų neturi rimtesnio mokslinio pagrindo, jei jos taip lengvai dūžta, susidūrusios su tikruoju mokslu ir gyvenimo tikrove? Tačiau seminarijos auklėtinių tarpe tuoj pat pasklisdavo nusivilkusių sutaną žmonių adresu pamfletai, įvairios jų autoritetą žeminančios kalbelės, kuždesiai: esą, jie yra silpnavaliai žmogeliai, dėl asmeninių malonumų, o ne dėl svarių argumentų religijos nenaudai atsisako kilnių Kristaus vietininko žemėje idealų. Šias apkalbas, kartais iki šlykštumo, seminarijos vadovybė paskleisdavo klierikų tarpe taip sumaniai, kad klierikai, jas priimdavo už tikriausią pinigą. Nesusivokdamas šioje painiavoje, aš įtikinėdavau pats save, kad aš turiu būti pavyzdingu kunigu, vyti šalin bedieviškas mintis.

Nuo 1950 metų aš pradėjau kunigauti. Kunigavau Semeliškėse, Perlojoj, Bagaslaviškyje, Gegužinėje ir kituose Lietuvos bažnytkaimiuose. Mane, jauną kunigą, nuo pat pirmųjų kunigavimo metų stebino, kad ilgus šimtmečius katalikų dvasiškijos liaudyje pasėti religiniai prietarai nėra taip labai gajūs. Mačiau, kad į bažnyčią susirenka vis mažiau žmonių. O ir tie patys į bažnyčią lankosi tik daugiau iš tradicijos, neturėdami kur sekmadieniais praleisti laisvalaikio. Tą ypač pastebėjau jaunimo tarpe. O juk jaunimas yra ta auganti jėga, kurios rankose ateitis. Atsimenu, kada Perlojoj vietos kolūkis pastatė klubą, tai jaunimas ten mieliau praleisdavo laisvalaikį, negu bažnyčioje.

Ilgus vakarus neužmigdavau galvodamas apie savo —kunigo —paskirtį, gilinausi į krikščionių religijos istoriją. Beveik per du tūkstančius metų su bažnyčios palaiminimu ir kryžiaus ženklu buvo vykdomi kruvini įvairių tautų budelių darbai. Kitaip, negu seminarijoje buvo kalbama, aš pradėjau suprasti 'šventosiosios' inkvizicijos laužus, nuolatinę bažnyčios kovą prieš mokslą ir pažangią mintį. "Kiekviena valdžia iš dievo," — skelbė kunigai, smerkdami Lietuvos valstiečių judėjimą prieš carizmą, remdami smetoninninkų režimą, ragindami paklusti hitleriniams okupantams. O kodėl tie patys "visų" valdžių rėmėjai nusigrįžo nuo Tarybų valdžios, kada ji nešė bažnyčios taip "numylėtiem" vargingiesiems geresnį gyvenimą, skelbdama, atrodo, tokias artimas bažnyčiai lygybės ir brolybės idėjas? Kodėl daugelis Lietuvos kunigų talkininkavo hitlerininkams, išduodami Tarybų valdžios aktyvistus, kodėl jie laimino ir rėmė buržuazinių nacionalistų banditines gaujas, kurios pokario metais žvėriškai išžudė tiek daug Tarybų valdžiai prijaučiančių vargingųjų valstiečių šeimų?

Gyvenimo tikrovė man kasdien iškeldavo tūkstančius "kodėl?," į kuriuos neduodavo atsakymo kunigų seminarijoj įgyti scholastiniai mokslai. Kaskart man tapdavo aiškiau, kad katalikų bažnyčia, kokiomis kilniomis idėjomis ji besidangstytų, yra tik išnaudotojiškų klasių įrankis, atitraukiąs darbo žmogų nuo kovos už geresnį gyvenimą žemėje, ugdąs vergišką paklusnumą ir nuolankumą išnaudotojams, slopinąs pažangią mokslo mintį. Mačiau, kad išpažintis, sakramentai ir kitos religinės apeigos nesugeba padaryti žmonių geresniais, bet atvirkščiai: moko dviveidiškumo, apgaulės. Juk tikintysis žino, kad jis atliks išpažintį ir jam, pagal bažnyčios mokymą, viskas bus atleista — jis vėl ramia sąžine galės pakartoti naujas niekšybes. Argi ne bažnytinis auklėjimas kaltas, kad religingi žmonės dažnai esti kolūkinės nuosavybės, valstybinio ir visuomeninio turto grobstytojai?

Gyvendamas tarp visuomenės, negalėjau būti aklas tiems dideliems pasikeitimams, kuriuos neša į mūsų brangiąją Lietuvą tarybinis gyvenimas. Dar mokyklos suole domėjausi technika. Mane stebino tarybinio mokslo ir technikos stebuklai, kuriuos daro be dievo pagalbos laisvas nuo prietarų pats savo gyvenimo ir savo ateities šeimininkas— tarybinis žmogus. Visa širdimi troškau į tų didingų tarybinių žmonių užmojų vykdymą įnešti nors mažytę savo darbo dalelę. Bet kaip? Aš su kunigo sutana ne tik kad negaliu padėti žmonėms veržtis į šviesą, bet, kaip bažnyčios — tamsos ir obskurantizmo skleidėjos — tarnas, esu šio naujo gyvenimo stabdys. Jaučiau gėlą, kad aš, jaunas, sveikas ir stiprus žmogus, esu tam tikros tikinčiųjų grupės išlaikytinis, gyvenąs jų išmalda neva kaip atlyginimu už niekam naudos neduodantį darbą.

Gyvenimo tikrovė ir buvo tas pagrindinis veiksnys, paskatinęs mane prieš porą metų nusivilkti kunigo sutaną. Atsimenu, seminarijoj kalbėdavo, kaip sunkiai pergyvena savo "klaidą" metę kunigystę žmonės. Netiesa. Jeigu žmogus atsisako savo pažiūrų, tvirtai įsitikinęs, kad jos yra klaidingos, nepateisinančios savęs, niekuomet šio žingsnio nesigailės. Nė karto aš nepasiilgau smilkalais ir karstų pelėsiais atsiduodančios bažnyčios aplinkos. Priešingai—aš visa širdimi džiaugiuosi, kad gyvenimas man atvėrė akis. Dirbi "Elfos" fabrike, ruošiuosi šiemet stoti į vakarinį Politechnikos instituto elektrotechnikos fakultetą. Esu patenkintas, kad susiradau savo vietą gyvenime, pelnytai užsidirbu sau duoną ir, savo rankomis gamindamas materialines gėrybes, galiu grąžinti skolą visuomenei, nuo kurios kilnių siekių aš buvau nusigrįžęs savo nesubrandusios jaunystės metais.

Su giliu pasitenkinimu žiūriu į tarybinį jaunimą kuris auklėjamas laisvam nuo prietarų gyvenimui. Tarybinėje mokykloje moksleiviai mokosi pažinti gyvenimą tokį, koks jis yra, —be stebuklų, dievų, velnių, dvasių, šventųjų. Dabar labai reti reiškiniai, kad jaunuolis, baigęs tarybinę mokyklą, peržengtų kunigų seminarijos slenkstį. Tačiau dar pasitaiko, kada jaunuoliui apsispręsti, susidaryti tvirtą materialistinę pasaulėžiūrą ilgai stabdo vidiniai prieštaravimai, kuriems didelę įtaką turi jaunuolio religinis auklėjimas šeimoje. Iš savo netolimos karčios praeities žinau, kaip religiniai prietarai paralyžiuoja jauno žmogaus veiklą, atitraukdami jį nuo svarbių gyvenimo uždavinių. Pašalinti žalingas religinių prietarų nuosėdas jauno žmogaus sąmonėje plačiausias galimybes turi mokykla. Mokytojams kiekviena proga tenetrūksta įtikinančio ir uždegančio žodžio, demaskuojančio žalingų religinių prietarų esmę, dar mokyklos suole jaunimui moksliškai formuojant materialistinę pasaulėžiūrą. Tai apsaugos jaunimą nuo klaidų, į kurias mane pastūmėjo klerikalinės mokyklos auklėjimas ir dėl kurių vėliau reikėjo skaudžiai pergyventi.

Al. Ramašauskas

("Tarybinis mokytojas")

Rabatas. — Maroko valstybėje yra 15,000,000 avių. Už jų vilną, pieną ir mėsą valstybė gauna pusę įplaukų. Maroko yra šiaurės-vakarinėje Afrikos dalyje.

POVILAS ŠTARAS (5)

DRĄSIOS ŠIRDYS

(Vaizdai iš partizanų kovų Lietuvoje)

(Tąsa)

Visos pastangos perniek: vaikigalis, ir gana! Kartą brolis su draugais kaitinosi prieš saulutę Nemuno pakrantėje. Vienas vaikinas ir šūktelėjo: "Ei, kuris vyras?! Šokite nuo sielių!" Nespėjo tas nė užsičiaupti, o jis, Vladas, ir nėrė stačia galva į vandenį, nors plaukti ne kažin kaip temokėjo. Šis narsus žygis vos nesibaigė tragiškai—laimė, kad sielininkai jį už plaukų "iššvejojo"...

O štai šiandien rūpesčiai visai kiti, ir gyvenimas pasidarė pilnavertis. Jo prasmę ir vertę sudaro kova, žūtbutinė kova! Štai ir lapkritis artėja. Reikia pagalvoti, kaip šį kartą atžymėti Spalio šventę? Vladas jautė, kad mieste veikia ir daugiau komjaunimo kuopelių, bet kaip užmegzti ryšį su jomis?

...Vieną vakarą Vladas pasakė man:

—Paruošk atsišaukimo prieš okupantus tekstą. Tik neužmiršk švenčių.

—Bet kur spausdinsime?— rūpinausi aš.

— Nebijok—rasime,—linksmai atsakė Vladas.

Na, jei Vladas sako, kad rasime, vadinasi — rasime. Negalėdavau netikėti šio žvitraus, gyvo vaikino žodžiu: jis buvo nepaprastai išradingas ir veiklus, kiekvienas darbas degte degdavo jo rankose. Be to, jis nuostabiai mokėdavo užkrėsti draugus savo optimizmu ir energija.

—Gerai,—sutikau.—Prieš pusiaunaktį atnešiu pas Algirdą.

—Manau dar iškelti vėliavą stoties perone. Akys visiems raibos, pamačius pasiilgtą spalvą. Žmonės šnekės, spėlios, kas išleido atsišaukimą ir iškėlė vėliavą. Gestapas pasius, o komaunuoliai stengsis užmegzti ryšius su miesto komitetu! — sako Vladas. — Matysi, kiek yra mieste komjaunimo kuopelių, apie kurias kol kas mes nieko nežinome.

Vlado sumanymui buvo pritarta.

Pasirodė, kad Vladas jau buvo surinkęs visas medžiagas, reikalingas šapirografui pasigaminti. Negaišdami ir ėmėmės darbo. Viskas sekėsi gerai, ir švenčių išvakarėse baigėme spausdinti atsišaukimus savo pačių gamybos šapirografu. Rytą žmonės, eidami į darbą, godžiai skaitė prie tvorų ir sienų prilipintus lapelius:

Mirtis vokiškiems okupantams!

JAUNIME!

LLKJS Kauno srities ir miesto komitetas sveikina Jus su didžiąja darbo žmonių švente — Spalio socialistine revoliucija.

Jaunieji draugai! Meskite dirbti okupantams! Prisidėkite prie liaudies kovos prieš okupantus!

Tegyvuoja Didžioji Spalio socialistinė revoliucija!

Tegyvuoja Raudonoji Armija, triuškinanti fašistinius okupantus!

Tegyvuoja Tarybų Lietuva!

LLKJS KAUNO SRITIES IR MIESTO KOMITETAS

Kaunas,
1942 m. lapkričio 6 d.

Vėliavą iškelti komjaunuoliams taip pat pavyko.

Tą naktį Algirdas, susitikęs prie stoties, linksmai pasveikino Vladą.

—Turi?—paklausė Vladas.

—Yra. Štai, žiūrėk, kokia graži! Šilkinė!—Jis visas virpėjo iš džiaugsmo, galvodamas apie šios nakties žygį.

Netrukus auš . . . Rytai jau ėmė rausti. Vaikinai atsargiai atslinko iš Aukštųjų Šančių pusės, palaukė, kol praeis patrulis, įsėlino į peroną ir užmetė ant laidų vėliavą, o paskui greitai spruko šalin. Vėjo plaikstoma, išdidžiai sau plakėsi raudona vėliava, kurią jau buvo galima aiškiai matyti pirmuose rytų žaros atspindžiuose. Taip aušo 1942 m. lapkričio septintoji diena.

Išėjusius į peroną hitlerininkus pasitiko plevenanti raudona vėliava su įrašu: "Mirtis vokiškiesiems okupantams!" Kol ją nuėmė, apie įvykį sužinojo visas Kaunas. Vlado svajonės išsipildė: nepraėjus nė mėnesiui, mes užmezgėme ryšius su aštuoniomis naujomis komjaunimo kuopelėmis.

APSUPIME

Tuojau po Spalio šventės gavau laišką iš mūsų būrio stovyklos—mudu su Urbanavičium ir Vladas Petrauskas buvome kviečiami atvykti pasitarti. Pašalinis žmogus, nežinąs mūsų sutartojo šifro, būtų perskaitęs šiame laiške tik kažkokio vaikino pasakojimą, kaip jis susidraugavęs su nieko sau mergaite, bet manąs ją mesti, nes, atrodo, ji linkusi vedžioti jį už nosies ir t.t.,—žodžiu, paikiausią ir banaliausią flirto istoriją. Tokį šifrą pasirinkome tyčia, kad, pakliuvęs kartais ne į tas rankas, laiškas nesudomintų, sukeltų tik norą nusispiauti ir mesti jį į krepšį.

Taigi ankstyvą 1942 m. lapkričio 10 dienos rytą visi trys ir išvykome į stovyklą. Oras iš pradžių buvo malonus—atodrėkis. Nuo stogų krito stambūs vandens lašai — sniegas tirpo. Keliavome gana ilgai, ir oras suspėjo pasikeisti: dangus pragiedrėjo, pradėjo pūsti žvarbus vėjas, gerokai ėmė gnaibyti šaltis. Vis dėlto numatytą pastovią vietą Svilonių kaime pasiekėme laimingai. Rytą, dar labiau įsisiautėjus žvarbiam vėjui, vėl leidžiamės žygin, į dar toli esančią mūsų būrio stovyklą. Kiek pažygiavę, visai netikėtai susidūrėme su priešu: iš vienos pirkios prieš mus išėjo apie 15 policininkų (tur būt, koks nors baudžiamasis būrys). Gerai, kad čia pat buvo karo metu sudegę stambaus ūkio mūriniai pastatai. Mes greitai įbėgome į dviejų aukštų mūrinį svirną—jis turėjo atstoti mums bunkerį. Šaudydami iš kulkosvaidžio ir šautuvų, policininkai, išlaužę pirmojo aukšto duris, įsiveržė į antrąjį. Patogiausia laikytis mums buvo paskutiniame kambaryje,—čia ir įsitvirtinome, kiek galėdami. Policininkų ugnis vis smarkėjo. Pro plonomis lentelėmis užkaltus langus ir pro medines duris dūzgė ir zvimbė jų kulkos. Mes šaudėme tik retkarčiais, būtiniausiu atveju, ir tik gerai nusitaikę. Urbanavičius nuolatos primindavo mudviem su Vladu ir pats sau, kad reikia taupyti šovinius, neleido nė vienam labai "įsikarščiuoti." Labiausiai gynėme duris, kurias menkai tepavyko užbarikaduoti. Kad turime granatų, neišsidavėme—laikėme jas kritiškiausiam momentui.

Įnirtusi nacionalistų gauja laukiniais balsais lietuviškai ir rusiškai šaukė:

—Pasiduokit, o jei ne—akis durtuvais išbadysime!

Jie vis gąsdino, kad mes esą apstatyti kulkosvaidžiais, o vėliau, nejausdami didelio noro rizikuoti galvomis, pradėjo viską žadėti, kad tik mestume ginklus ir pereitume į jų pusę. Mūsų padėtis buvo sunki, bet pasiduoti nemanėme. Pakliūti į šitų niekšų rankas reiškė mirti, —tad kam gi rinktis gėdingą mirtį po žiaurių kankinimų, jei galima kristi garbingoje kovoje?! Mūsų planas buvo toks: žūt būt išsilaikyti iki tamsos, tada iššokti pro langą ir mėginti prasiveržti.

Tačiau aplinkybės privertė mus pasielgti kitaip. Pamatę, kad nemaža policininkų susibūrė aplink kulkosvaidį, sukaupę jėgas, metėme dvi granatas — į kulkosvaidį ir į stovinčius prie durų "sargus," ir, pasinaudoję sumaišties akimirka, leidomės bėgti.

Kaip vėliau paaiškėjo, šio susidūrimo metu sužeidėme ir nukovėme septynis policininkus, išvedėme iš rikiuotės kulkosvaidį. Patys nukentėjome palyginti nesmarkiai: tiktai aš buvau sužeistas į dešinę ranką.

1943 METŲ KOVO AŠTUNTOJI

1943 m. kovo 8-ją—tarptautinę moters dieną — partizanai nutarė atžymėti vokiečių ešelono susprogdinimu.

Bešnekučiuodami, besmilkydami pypkutes, vyrai smagūs išėjo į žygį—jiems jau labai nežtėjo delnai. Operacijai vadovavo drg. Solominas.

Šį kartą, deja, nepasisekė nuleisti nuo bėgių: sprogimas įvyko anksčiau nustatyto laiko, ir Solominas buvo kontuzytas. Partizanas Ivanas Krugliakovas nunešė jį į artimiausią kaimą, pas savo tėvą—Antipą Krugliakovą. Senasis Krugliakovas, dviejų Tarybinės Armijos karių ir dviejų partizanų tėvas, sakydavo: "Keturi mano sūnūs kariauja, generolai kariauja, o kodėl gi aš turiu likti nuošaliai?" Jis buvo pagrindinis mūsų maisto tiekėjas, duonos kepėjas. Antipas gydė Solominą, kaip mokėjo. Ivanas taip pat slėpėsi namuose, po gryčia įrengtame pogrindyje.

Buržuaziniai nacionalistai ėmė įtarti, kad senis palaiko ryšius su partizanais: pradėjo nuolatos zuiti aplinkui, šniukštinėti . O čia ėmė ir numirė Antipo žmona . . . Šį kartą ilgam įkurdino senis Solominą ir Ivaną pogrindyje, o pats viršuje velionę pašarvojo. Ėmė plaukti žmonės, ir moterys, ir vyrai, ir pažįstami, ir nelabai tepažįstami — per laidotuves kiekvienas turi teisę ateiti nei kviestas, nei prašytas. Vieni su velione atsisveikinti norėjo, kiti tyrinėjo, ar neslepia senis partizanų, ar neateina pas jį kokių įtartinų žmonių. Tie smalsuoliai visur nosį kyštelėjo, visur išlandžiojo, bet nieko įtartino nepastebėjo. Po laidotuvių todėl ir aprimo, liovėsi senį sekti. Mūsų slapukai atsikvėpė lengviau.

Kartą po vienos partizanų įvykdytos diversijos, į kiemą užvažiavo hitlerininkų grupė. Šeimininkas skubiai išėmė kelias grindų lentas, nuleido į pogrindį Solominą ir Ivaną, padavė jiems tolą—apie 12 kilogramų—ir pasakė:

—Jeigu kas atsitiks, tai ir sprogdinkite, kaip sutarėm. Mums galas, bet ir tie nevidonai kailio neišnešė!

Paskui ant tų grindų lentų jis užrideno statines su žirniais, lašiniais ir miltais. Tai buvo partizanams surinktas maistas, kurį uolusis mūsų tiekėjas kaip tik rengėsi vežti į stovyklą.

Į trobą įsiveržė daugiau kaip tuzinas vokiečių. Jie pašūkavo ant senio, pasidairė, bet, nieko įtartino nepastebėję, išėjo. Antipas nurideno statines. Staiga vėl pasigirdo beldimas į duris. Senis ėmė greitai risti statines atgal.

—Kodėl neatidarei iš karto?—įsiveržę užklausė gestapininkai.

Užsnūdau.

—Žinome, kaip jūs snaudžiate. Ką slepi?

—Vienas gyvenu, nėra man ko slėpti.

Įsiveržėliai p u o l ė prie statinių. Solominas ir Ivanas jau atsisveikino, paruošė kapsulę.

—A-a, mat, ką jis veikė! Lašinius slėpė! O šnapso yra?

Šnapso nebuvo. Aprėkė nekviestieji svečiai senį, paėmė lašinius ir išėjo kitur degtinės ieškoti.

GEGUŽĖS PIRMOJI

Per miškus, laukus ir klonius plačiu žingsniu žengia pavasaris. Praeis diena kita, iš pritvinkusių pumpurų pažvelgs į pasaulį gležni, švelnūs lapeliai, žalia raštuota marška pasipuoš pievos. Artinasi gegužė, artinasi Gegužės Pirmoji, darbo žmonių tarptautinio solidarumo diena.

(Bus daugiau)

Paregėsiu aš fermą galvijų

Štai sekmadienio rytas—
Planas man padarytas:
Paregėsiu aš fermą galvijų.
Baltais rūbais melžėja
Diendaržin pavėdėjo,—
"Ciucjka sa!" šalin šunį nuvijo.

Šypsosi, linkt galvytę:
—Vagi štai mūs galvidė.—
Pertverti atskiri gardinėliai.
Vidury koridorius,
Taip švaru! Grynas oras!
Vartelius tik pabrūkšt ir atkėlė.

Tų lovių ilgumėlis,
To vandens švarumėlis,—
Gromuliuoja ramiai didžiaakės.
Laido melžia melžėjos,
Milžtuves pasidėję,
Taburetėn pritūpę ant tako.

Tešmeninga žaloji—
Kvepia pienas, putoja,—
O toks tirštas, riebus, net geltonas!
Nė krislelio—toks tyras!
Artipilnis kibiras,—
Bus tuoj pilnas ir aukštas bidonas.

Jau karvutė be ryšio—
Į duris nusigrįžo,—
Apmazgotas tešmuo keturspenis.
Paeiliui koridorium
Žengia žalmargės oran,—
Valo aslą šėrikas pasenęs.

Man kiaulidę aprodo:
Čia tvarka vėl vienoda,—
Kriuksi puskiauliai, kiaulės paršingos.
Vėl loviai ir gardeliai,
Girgžda linksi varteliai,—
Nei šviesos nei švarumo nestinga.

—Ta troba kaip statinė
Tai čia mūs silosinė:
Ten silosas, tai pašaras tokis.—
Vis platyn pasišovę—
Tai Tarybų gerovė—
Tik stebėk, dėk galvon ir žinokis.

Čia švarutė avidė,
Čia didžiulė arklidė!
O klėty taip ir kvepia aruodai.
Net galva apsisuko,—
Tai Kudirkos kolūkio—
Pirmininkas Bagdonas aprodė.

Jonas Kaškaitis

1958. IX. 19

Brockton--Montello, Mass.

Dviejų Dienų

PIKNIKAS

Rengia Mass. Lietuvių Organizacijos

LIEPOS 4 ir 5 JULY

Šeštadienį, liepos 4-tą, pradžia 11 A. M.
muzika nuo 4 iki 8 P. M.

Sekmadienį, liepos 5-tą, pradžia 1 P. M.
muzika nuo 3 P. M.

Liet. Taut. Namo Parke

Winter St. ir Keswick Road, Montello

Sporto ir Dainų Programa:

Grupės Iš Brooklyn, N. Y.

Aido Choro Moterų Kvartetas

Sopranai: Nelie Ventienė ir Nastė Buknienė
Altai: Ona Čepulienė ir Kostė Rušinskienė

Mišrių balsų sekstetas, prie kvarteto prisidedant Tadui Kaškiaučiui ir Jonui Grybui
Dirigentė Mildred Stensler

Art Mason's Orkestra

Namų gaminimo geriausi valgiai
Šalti ir šilti įvairūs gėrimai

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Iš Berlyno grįžo kompozitorius prof. B. Dvarionas. Jis dalyvavo Vokietijos - Tarybų Sąjungos draugystės savaitės iškilmėse.

Draugystės savaitės metu prof. B. Dvarionas dirigavo simfoniniam orkestrui šešiuose Vokietijos Demokratinės Respublikos miestuose.

JANONIO EILĖRAŠČIAI TURKMĖNŲ KALBA

Turkmėnijos Valstybinė literatūros leidykla neseniai išleido 5,000 egzempliorių tiražu lietuvių proletarinio poeto Juliaus Janonio knygą "Mano eilėraščiai." Kūrinius vertė iš rusų kalbos G. Seitmedovas. Knyga skirta vyresniojo mokyklinio amžiaus vaikams.

VPI DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS PANEVĖŽYJE

PANEVĖŽYS. — Neseniai dramos teatre panevėžiečiai klausėsi šio ansamblio koncerto (meno vadovas ir vyr. dirigentas Vyt. Vilkončius). Koncerto programa sudaryta daugiausia iš lietuvių liaudies dainų ir šokių. Originali buvo koncerto pradžia (chorui ir šokių grupei kartu atliekant Kavecko dainą "Vilniuj žydi liepos"). Didelio publikos pritarimo susilaukė šios koncerte a t l i k t o s choro dainos: Dunajevskio "Balandžiai, lėkite," Naujalio - Juzeliūno "Lietuva brangi," Muradelio "Tėvynė mano mylimoji," jumoristinės lietuvių liaudies dainos, "Siuntė mane motinėlė į girelę uogų," o ypatingai publika susižavėjo ligi šiol dar negirdėta daina "Kad tu būtum dobilėlis," kuri, be abejo, taps populiaria ir publikos mėgstama. Šokių grupė (vadovas L. Duoba) labai gerai nuteikė žiūrovus savo gyvumu, jaunatviška energija ir entuziazmu. Gerą įspūdį klausytojams paliko ir ansamblio orkestrinė grupė, jos solistas Škema, puikiai atlikęs orkestruį pritariant "Polką" ir "Valsą" iš M. Glinkos "Ivanas Susaninas." Gerai koncerte pasirodė birbynių kvintetas ir skudučių grupė.

Blankesnį vaizdą choro grupėje daro vyrų balsai, jie negausūs ir silpni, lyginant su moterų balsais (tiesa, ansamblis koncertavo nepilnu savo sąstatu), o ir visumoje chorui trūksta galingesnio skambesio. Sunkesnė buvo ir koncerto I dalis (chorinės dainos). Repertuaras labai standartinis, panašus į kitų ansamblių repertuarą.

J. Pakalnis, J. Slėnys

MOKSLEIVIŲ VASAROS POILSIS

Vilnius. — Lietuvos Respublikinė profsąjungų taryba numatė priemones pionierių ir moksleivių vasaros poilsiui organizuoti. 45 pionierių stovyklose, esančiose Baltijos pajūryje, kurortuose, prie gražių ežerų pailsės ir sustiprins savo sveikatą apie 19 tūkstančių vaikų. Dabar visur baigiamos ruošti stovyklos pirmai vaikų pamainai sutikti. Ant būsimosios Kauno jūros kranto baigiama statyti 160 vietų pionierių stovykla elektrinių ir elektros pramonės darbuotojų vaikams.

Vyresniųjų klasių moksleiviams steigiamos dvi turistinės stovyklos (Kuršių nerijoje ir Ignalinoje). Jaunieji keliautojai, p r a ė j ę grupėmis daugiau kaip po 30 maršrutų, organizuos čia sąskrydžius, varžybas. Steigiamos taip pat keturios sportinio tipo stovyklos, kuriose ilsėsis jaunieji plaukymo, irklavimo, lengvosios atletikos, meninės gimnastikos mėgėjai.

Šiemet pirmą kartą respublikoje steigiamos kolūkiuose vyresniųjų klasių mokinių darbo ir poilsio vasaros stovyklos. Gyvendami ir dirbdami per dieną iki keturių valandų kartu su kolūkiečiais, moksleiviai įsigys nemaža naudingų darbo įgudžių, praktiškai įsisavins žemės ūkio gamybos pagrindus.

Be to, tūkstantis vaikų praleis vasaros atostogas miestų pionierių stovyklose. 130 pionierių aplankys visasąjunginę vaikų gydyklą Arteką. Atskiros Lietuvos moksleivių grupės ilsėsis broliškų respublikų pionierių stovyklose.

Vaikų vasaros poilsiui organizuoti profsąjungos ir respublikos Liaudies ūkio taryba išskyrė apie 6 milijonus rublių.

Hong Kongas. — Po didelių lietų prasidėjo potvyniai.

LENINGRADAS. — Šis tarybinis didmiestis vis yra mokslo įstaigų centras, jų tarpe ir muzikos.

Rochester, N. Y.

Gerai pavykęs parengimas

Birželio 7 d. pas P. ir O. Malinauskus įvyko gegužinė-piknikas, kurį bendrai rengė moterų ir vyrų LLD kuopos. Suruoštas sukėlimui pinigų Laisvės persikėlimui į naują vietą.

Piknikas pavyko labai gerai. Oras buvo gražus, o vieta dar gražesnė. Ant kalnelio Malinauskų namas, už jo pakalnė ir upelis, tikrai, kaip Lietuvoje. Upelis sriuvena gražiai apaugęs medeliais, o prie namo graži tvorelė, apsodinta gražiausiomis gėlėmis. Mes labai esame dėkingi drgg. Malinauskams, kad jie nemokamai parengimui davė tokią gražią vietą ir dar abu labai daug dirbo. Malinauskienė prikepė skanios juodos duonos ir baltų pyragų. Visi dalyvavę tik griebė, gėrėjosi tokia skania duonyte.

Piknike dirbo: Ona Malinauskienė, V. Bullienė, G. Labeikienė, K. Žemaitienė, A. Usavage, L. Bekis. Ag. Gužauskienė pardavinėjo bilietukus. Iš vyrų dirbo: P. Malinauskas, J. Labeika, S. Gendrėnas, J. Vilimaitis, ir Wm. Černiauskas.

S. ir O. Gendrėnai pardavė savo farmą ir dabar gyvena mieste. Jie daug gelbėja parengimuose, ar tai nuvežti reikmenis, ar darbe pagelbėti, visur apsiima ir darbą atlieka su šypsena. Mes džiaugiamės sulaukę jų tokios pagalbos.

Draugai Malinauskai šiam parengimui daug daiktų aukojo. K. Žemaitienė ne tik dirbo parengime, bet daug gelbėjo reikmenis, nuveždama ir parveždama. Taipgi jaunoji Valtienė pagelbėjo, nuvežė maisto. Visiems ir visoms vienaip ar kitaip pagelbėjusiems ir dirbusiems, taipgi ir atsilankiusiems į parengimą, rengėjai taria didelį ačiū!

Nuo pikniko pelno $73.50 pasiųsta Laisvės fondui, o $10 paaukota Vilnies reikalams.

Ligoniai

Dar vis serga A. Milčius. E. Čereškienė jau sutvirtėjo.

Nelaimė ištiko draugus Jokubonius. Darata Jokubonienė susirgo nervų sukrėtimu ir patalpinta valstijos ligoninėje. M. Jokubonis, būdamas silpnos sveikatos, labai susirūpino ir mirė. Jį palaidojo Mr. Savage, krematorijoje. Jo žmona nei nežino, kad vyras mirė.

Velionis prigulėjo Gedemino Draugystei, o moteris priguli Moterų Klubui. Jų sūnus gyvena Alabama valstijoje ir mažai tegalėjo tėvams pagelbėti.

L. Bekis

Worcester, Mass.

LLD 11 kuopos veikla

Birželio 8 d. atsibuvo kuopos mėnesinis susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniškai. Susirinkę išklausė pranešimus apie sukėlimą finansų Laisvės perkraustymui. Darbuotojas rinkime aukų J. Skliutas sakė baigiąs savo darbą. Kai pasiųsiąs pinigus, tai ir matysite, kiek surinkta.

Surinktų daiktų išpardavime geg. 12 ir 13 dd. daugiausia pasidarbavo moterys ir padarė keletą desėtkų dolerių kuopai pelno. Pirmininkas išreiškė didelį ačių visiems pasidarbavusiems.

Spaudos didžiajam piknikui, kuris įvyks liepos 4 ir 5 dd., Montello, Mass., išrinko dešimt darbininkų. Moterys pasižadėjo prikepti pyragaičių (ausiukių) ir sudaryti vertingą dėžę. Dovanos bus į pikniką nuvežtos. Tos mūsų ištvermingos darbuotojos šiuo syk yra: A. Vosylienė, H. Kalakauskienė, Skrolskienė, Kanapkienė, Ausėjienė ir O. Stankienė. Pastarosios dvi paaukojo gražų mezginį (šalką) rankų darbo, tai irgi bus dovana piknikui.

Taipgi, susirinkimas nusitarė surengti pikniką bendrai su LDS 57 kp. Į komisiją išrinkti J. Skliutas, V. Žitkus ir J. Jeskevičius, nuo LDS 57 kp. yra J. J. Bakšys, H. Žilinskienė ir M. Žalimienė. Piknikas atsibus Olympia Parke, liepos 26 d. Reikia nepamiršti tą dieną ir dalyvauti gražiam piknike. Bus skanių valgių ir gėrimų. Įvyks malonus pobūvis puikiame Parke ir susitikimas daug draugų ir svečių.

D. J.

Plymouth, Pa.

L.D.S. ir L.L.D. kuopų gegužinė-piknikas įvyks birželio 21 d., toj pačioj vietoj, — Kazlauskų farmukėje. Taigi, prašome visus, kaip iš toli, taip ir iš artimesnių apylinkių dalyvauti mūsų šauniame parengime. Pradžia kai 12 val. dienos laiku.

Birželis — gražiausias visų metų mėnuo, tad pasinaudokime jo 21-ja diena, sekmadieniu, Kazlauskų farmukėje, kur visi draugai ir draugės sveikai ir gražiai praleisime laiką.

Kelrodis: Iš Kingstono, nuo Wyoming Ave. ir Union St., iškabos rodo į Harveys Lake, o 415 kelias tiesiai link ežero. Prie ežero privažiavę laikykitės po dešinei ir važiuokite aplink ežerą iki Amusement park. Nuo čia sukite į dešinę, kur rodo tą patį kelio numerį, ir tik viena mylia iki mūsų piknikučio.

Komisija

Brockton, Mass.

Busų mechanikų ir vairuotojų streikas baigėsi birželio 2 d., o busai pradėjo kursuoti 7 d. Jis prasidėjo 1958 m. lapkričio 17 d. Tai buvo labai ilgas streikas. Darbininkai reikalavo po 25 centus pridėti algų per valandą. Pirmesnė jų alga buvo po $2 į valandą.

Po septynių mėnesių streiko jie gauna algas pakelti po 10 centų per valandą. O kiek privargo žmonės, mokyklų vaikai, tai sunku ir apsakyti. Streikas buvo apėmęs net 83 pavietus Mass. valstijoje.

Piknikai

LLD 6 kuopos piknikas įvyks sekmadienį, birželio 21 d., Lietuvių Tautiško Namo Parke.

Laisvės ir spaudos piknikas ten pat įvyks liepos 4—5 dienomis. Šis piknikas bus per dvi dienas. Programoje dalyvaus Brooklyno Aido choro sekstetas. Bus kalbėtojas iš Laisvės štabo ir daugiau iš New Yorko svečių. Prašome į piknikus atsilankyti.

Geo. Shimaitis

Madridas.—Fašistinis teismas nuteisė 10 žmonių nuo dviejų iki dešimties metų kalėjimo. Juos kaltino komunistų veikloje.

Bridgeport, Conn.

Mirę lietuviai

Tik per vieną savaitę mirė trys lietuviai.

Gegužės 3 d. buvo palaidotas M. Waikšnis, kuris užaugino dukrą ir 7 sūnus. Dabar žmogus būtų galėjęs lengviau pagyventi, nes visa šeima darbšti, jos nariai išmintingi, net 10 jų priklauso prie LDS 74 kuopos, bet štai mirtis išrovė iš gyvųjų tarpo. Velionis nepriklausė prie LDS, bet 74 kuopa, pagerbdama jo šeimą, nupirko vainiką.

Mirė A. Eickas, kuris atrodė dar stiprus žmogus, bet širdis nuvarė jį į kapus.

Taipgi mirė S. Tamošiūnienė. Paliko nuliūdime dukrą ir sūnų.

Reiškiame simpatiją mirusių šeimoms ir giminėms, o mirusiems lai būna lengva ilsėtis Amerikos žemelėje!

Gražus būrys jaunimo ir suaugusių susirinko pagerbti Joną ir Jeane Rigely (Mureikaitę) proga jų įsigijimo naujo namo. Tai ir įvyko taip vadinama "House worming party".

Žymėtina, kad A. Jocis su žmona, kurie dabar gyvena Floridoje, bet šiuo laiku lankėsi Bridgeporte, irgi dalyvavo sueigoje. Visi smagiai pasilinksminę, pasikalbėję, palinkėjome Jonui ir Jeanei laimingo gyvenimo naujoje vietoje, įteikėme dovanėlę ir išsiskirstėme.

Iš Bridgeporto skaitlingai, net keliais automobiliais, ruošiamės vykti į tėvų pagarbai parengimą, kuris įvyks sekmadienį, birželio 21 d., New Havene.

J. J. Mockaitis

Detroit, Mich.

Spaudos piknikas

Daugelis Detroito lietuvių klausia: kada ir kur piknikas? Turiu progą pranešti, kad spaudos piknikas įvyks sekmadienį, liepos (July) 5 d., Beechnut Grove park, prie Middlebelt Rd., Inkster, Mich.

Prašome pasižymėti dieną ir vietą.

Kaip girdėti, šią vasarą piknike rengiasi daugelis dalyvauti. Tai malonu girdėti, kad dauguma šios apylinkės lietuvių rengiasi dalyvauti. Tuo gerai paremsime savą spaudą, kuri rodo mums teisingą kelią į gyvenimą. Todėl kviečiam visus Detroito, iš apylinkių ir iš tolimesnių kolonijų lietuvius skaltlingai dalyvaukite. Sueisite su savo draugais pasikalbėsite ir linksmai laiką praleisite.

Girdėjome, kad net iš Chicagos rengiasi atvykti geras būrys lietuvių. Iš Ludingtono buvę detroitiečiai draugai Smalsčiai visada atvažiuoja į spaudos pikniką draugai Terzai, kurie gyvena apie šešiosdešimt mylių nuo Detroito, visada dalyvauja spaudos piknike.

Bus gera muzika šokiams. Rengėjai ruošiasi dalyvius patenkinti kuo geriausiai. Bus skanių užkandžių, tinkamų gėrimų, lengvų ir smarkesnių, šiltų ir šaltų, visi būsite užganėdinti. Prasidės 11 val. ryto.

Rengimo Komisija

Iš NewYorko pusės bus įrengtas naujas privažiavimas prie George Washingtono tilto. Jo įrengimas atsieis $2,000,000.

Skaitytojų Balsai

SUDURNAVOJO

Hart, Mich. — Birželio 13-os dienos rytas debesiuotas, momentais saulė prasiskverbia pro šviesiai pilkų debesių tarpeklius, rodosi, turėtų būti malonus oras. Staiga, nei iš šio nei iš to, padangę užtraukia juodas, lyg iš įsiutusio pykčio debesis, o šiaurvakarių vėjas šuoliais kad jau pūstelės, rodos, pasiruošęs bakūžę sugriauti, gegnės tik braška-braška, tai vėl momentais aptyla... Stubelėje temperatūra 62½°

Klausiau radijo žinių. Vaje-vaje, kaip šurmulingas tas mūsų mažame pasaulyje žmonių gyvenimas! Visur žmonių kovos, nesutikimai, pavydas, neapykanta, kaip kokiame miližiniškame katile verda-kunkuliuoja, net putos į visas puses tyška. Galvoju: kada gi ta žmonija susicivilizuos, kada?!

Bostone, namų darbo bomba eksplodavo publiškoje vietoje, virš 30 žmonių sužalota — trys labai pavojingai. Talahassee, Floridoje, teismas tyrinės, kodėl keturi baltieji vaikėzai išprievartavo 19 metų negraitę studentę. Vaikėzai prisipažinę kaltais. Bet vienas radijo komentatorius štai kaip papliurpė: nesą ženklų, įrodančių, kad negraitė prievarta buvo užpulta. O prieš kiek laiko (prieš kelias dienas) baltieji žmonės, apsimaskavę, įsibrovė į kalėjimą, kur buvo tik ką areštuotas negras, kaltinamas, būk jis norėjęs išprievartauti baltą moterį; negras iš kalėjimo išvilktas į mišką, sužalotas, užmuštas ir įmestas į upę. O va žinia: keturiolikos metų berniukas areštuotas už savo motinos nužudymą.

Kitos žinios apie pinigus. Kai kurių unijų viršininkai kaltinami pasigl emžime unijos pinigų savo naudai. O štai valdininkai kaltinami pasisavinime arba išeikvojime didelių sumų pinigų. Turintieji galią pasineša "tyrinėt" visai nekaltus žmones, bet kartais pakyla kiti, kurie pradeda tyrinėt pirmuosius. Investigatoriai investiguoja investigatorius. Kada įbrendą į purvyną, į dumblyną baltos, juodos, deglos, keršos kiaulės ir pradeda purvyne voliotis, tai jos visos taip įsipurvina, kad stebėtojui yra sunku jų spalvą išskirti —

Šiame mieste dabar eina didelis darbas. Iš Lansingo gauta nemažai pinigų, tai pradėta kai kuriose gatvėse pravesti 14 colių vandens vamzdžius; senieji vamzdžiai buvo gal perpus plonesni, tai vasarą būdavo nepakankamai vandens. Miestas prasiplėtė, tai ir vandens daugiau prireikia.

Planuojama dar mokyklą statyt arba esamąsias praplėst. Reikia pripažint, kad apšvieta ir kultūriniai poreikiai čia gana žemai stovi. Girdėt dejavimų dėl pinigų stokos.

Hartietis

IZRAELIS GIRIASI SAVO KARO JĖGOMIS

Tel Avivas. — Izraelio premjeras Ben-Gurion sako, kad jo valstybė yra daug galingesnė už arabus. 1956 metais Izraelio karinės jėgos sudavė Egipto jėgoms smūgį. Dabar izraelitų armija yra ginkluota moderniškiausiais Anglijos, Francūzijos ir Jungtinių Valstijų ginklais.

New Haven, Conn.

Mūsų naujienos

Winchester Arms Co. ir High Standard Co. sutiko su darbininkų unijos reikalavimais ir pasirašė kontraktą, kokio unija reikalavo, Darbininkams bus pridėta algų.

—:—

Du vaikėzai prisipažino policijai, kad jie mėtė akmenimis į pravažiuojančius automobilius keliu No. 1. Jie padarė daug nuostolių. Dabar jie ir jų tėvai yra bėdoje.

—:—

Laisvės skaitytojas F. Bagdonas staigiai susirgo ir buvo nuvežtas į ligoninę. Buvo ištikęs širdies smūgis. Gydytojas pagelbėjo atgauti kvėpavimą. Sugrįš į namus, nes jau jaučiasi geriau.

—:—

Tėvų minėjimo diena įvyks birželio 21 d., 1 val dienos, 243 N. Front St., L. S. Club svetainėje. Visus ir visas kviečiame dalyvauti. Dalyvaus ir Laisvės choras iš Hartfordo.

J. S. K.

Philadelphia, Pa.

Buvo linksmas išvažiavimas

Per daugelį metų mūsų pažangieji lietuviai turi įsisąmoninę paprotį organizuotai vykti autobusu į baltimoriečių ruošiamuosius tradicinius piknikus Laisvės paramai.

Be aiškinimų žinome, kad mūsų eilės natūrališku būdu greitai retėja. Tačiau, ir birželio 14 d. dar pajėgėme pasisamdyti autobusą ir suruošti linksmą kelionę į Baltimorę. Nors visuomet važiuojančių buvo ūpas geras, tačiau šiemet, man rodosi, buvo pavyzdingiausias, geresnis negu praeityje. Nors grupė buvo žymiai mažesnė, bet linksmesnė. Nuvažiuojant ir parvažiuojant mūsų vaišingos moterys vaišino sankeleivius skaniais užkandžiais ir stipriais gėrimais, už tai visi joms taria didelį ačiū! Jau dabar teko girdėti nusiskundimus tų, kurie dėl kokių nors priežasčių nebegalėjo išvykoje dalyvauti, tai jie labai apgailauja!

Suprantama, buvo ir tokių, kurie dėl dolerio meilės, arba tingėjimo praleido tą kilniąją ir draugišką išvyką namie...

Baltimorėje publikos prisirinko didelis būrelis, atvyko ir iš kitų miestų bei kaimelių. Ji linksminosi, šoko prie smagios muzikos. Povakaryje publika buvo pakviesta į erdvią salę, kur TSRS ambasados Washingtone darbuotojas L. Kapočius pasakė prakalbėlę, nušviesdamas dabartinės Lietuvos žmonių gyvenimą ir jų kovas už šviesesnį rytojų.

Kapočiaus kalba jaudino amerikiečių lietuvių širdis Jisai trumpai pasakė, kad tie visi Lietuvos liaudies laimėjimai pareikalavo daug aukų, kraujo, kančių ir pasiryžimo pergaleti priešus!.. L. Kapočius įteikė nuoširdžius pasveikinimus Amerikos pažangiesiems lietuviams nuo Tarybinės Lietuvos žmonių. Jis dar pridūrė, kad šiemet daugelis amerikiečių lietuvių lankysis Tarybinėj Lietuvoje.

Valio, draugai, laimingos kelionės!..

Svečias

Boston, Mass.

Mirė Kavoliūnienė

Gegužės 30 dieną Dorchesteryje mirė Uršulė Kavoliūnienė, sulaukusi 76 metų amžiaus. Palaidota susirinkus gražiam būreliui draugų, kurie su ja dažnai susieidavo. Visiems ašaros nuriedėjo paskutinį kartą matant jos veidą. Draugai ir artimieji nepagailėjo gražių gėlių, kurių buvo apie 18 vainikų. Tatai mirusios artimiesiems suteikė malonumo, kad velionė buvo nepamiršta.

Kavoliūnienė - Juodviršytė gimusi Gaigalių kaime, Šimonių valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Lietuvoje paliko brolį Povilą, Bostone—Adomą ir vieną sesutę, vyrą, dukterį Julią ir sūnų Viktorą.

Kavoliūnienės gyvenimas nebuvo rožėmis nuklotas; jaunystės dienomis turėjo Lietuvą apleisti ir svetur laimės ieškoti. Gyvendama Tiflise susipažino su Kavoliūnu ir sukūrė šeimyninį gyvenimą. Pirmasis pasaulinis karas perskyrė šeimą, nes Kavoliūnas išvyksta į JV sau laimės ieškoti. Kavoliūnienė su šeima pasilieka, nes visiems kartu nebuvo galima išvykti. Bet Kavoliūnas savo šeimos nepamiršo, ir 1928 m. vėl visi sueina po viena pastoge, Bostone, ir vėl prasidėjo laimingas gyvenimas ir tęsėsi iki mirtis juos perskyrė. Dar buvo gerų galimybių gyventi, nes šeima jau suaugusi, daug vargo nebuvo ir visi ją gerbė už motiniškus nuopelnus, už malonų motinišką jausmą.

Kavoliūnienė buvo nuoširdi ir kitiems. Jei ne jos nuoširdumas, tai man gal nebūtų buvę progos nė jos laidotuvėse dalyvauti, nes ji pagelbėjo man iš Lietuvos išvykti, už ką esu visai jų šeimai labai dėkingas.

Sūnėnas

Toronto, Canada

GRAIKIJA PATAIKAUJA IR KLAIDINA ŽMONES

Solonikai, Graikija.—Čionai yra ruošiama Tarptautinė prekybos paroda. Graikija savo paviljone mažai turi savų eksponatų, bet daugiausia įstato Jungtinių Valstijų.

Graikai pataikaudami Amerikos kapitalistams įrengė eksponatą amerikinio traukinio, kuris propelerio traukiamas trijuose vagonuose gali vežti 276 žmones. Tikrumoje, tokių traukinių Amerikoje dar nėra, yra tik pagaminti planai jų paruošimui.

B. Smetana

(1824 — 1884)

B. Smetana turėjo tokią pat reikšmę čekų muzikos vystymuisi, kaip rusų muzikai — didysis Glinka.

Smetana — vienas tų kompozitorių, kuris beveik visus savo kūrinius paskyrė tėvynės, jos garbingos praeities, gamtos grožio, garbingų praeities kovų už savo nacionalinį išsivadavimą apdainavimui, savo nacionalinės muzikos grožio iškėlimui.

Smetana buvo karštas savo tėvynės patriotas. Pralaimėjus 1848-jų metų revoliucijai, kuriai entuziastingai pritarė jaunasis kompozitorius, ir įsisiautėjus šalyje žiauriai Austrijos policinei reakcijai, jis buvo priverstas emigruoti iš savo tėvynės į Švediją. Bet ir būdamas emigracijoje, Smetana visus savo kūrinius skyrė tėvynei. Vėliau, grįžęs į Čekiją, kompozitorius energingai kovojo už nacionalinį čekų meną. Smetana žinomas ir kaip nenuilstamas puikus dirigentas, kritikas, visuomenininkas-organizatorius. Jam vadovaujant, įvyko pirmieji čekų muzikos simfoniniai koncertai.

1862 metais Pragoje atidaromas pirmasis čekų operos teatras. Šiame teatre Smetana dirbo dirigentu ir rašė jam operas (Brandenburgiečiai Čekijoje", "Delibora", "Pardutoji nuotaka", "Lubuše", "Dvi našlės").

1866-jų metų gegužės 30-ji diena tapo nacionalinės čekų operos gimimo diena: tą dieną įvyko garsiosios Smetanos operos "Parduotoji nuotaka" premjera.

Giliu patriotizmu pasižymi puikusis Smetanos simfoninis ciklas "Mano tėvynė", susidedąs iš šešių simfoninių poemų: "Vyšegradas", "Vitava", "Šarka", "Čekijos laukuose ir miškuose," "Taboras" ir "Blanikas".

Ne mažiau reikšmingi yra ir Smetanos kameriniai kūriniai — kvartetas "Iš mano gyvenimo", fortepijoninis ciklas "Čekų šokiai", daugybė polkų ir kitokių instrumentinių kūrinių.

V. R.

GUMOS DARBININKAI UŽ PAKĖLIMĄ ALGŲ

Akron, Ohio.—L. S. Buckmaster, United Rubber Workers unijos prezidentas, sako, kad gumos darbininkai šiemet reikalaus pakėlimo algų ir geresnių darbo sąlygų. Jau dabar visoje eilėje miestų gumos darbininkai streikuoja už didesnes algas.

New Haven, Conn.

Tėvų Pagerbimui Pietūs

Rengia Progresyvios Lietuvių Organizacijos

Pokylis įvyks Sekmadienį

Birželio (June) 21 Dieną

Pietūs bus duodami 1 val. dieną. Bilietas tik $2.00.

Hartfordo Laisvės Choras

duos nepaprastai gražią dainų programą

L. S. KLUBO SALĖJE, 348 N. FRONT ST.

Bus pagaminti labai perteklingi pietūs ir Laisvės choras duos gražią dainų programą. Kviečiame iš visos apylinkės atsilankyti į šį gražų pasilinksminimą.

DIDYSIS NEW YORKAS

LDS piknike tikimės svečių iš arti ir toli

Sekmadienį, birželio 21, visi trauksime į Great Necką. Vieni vyksime busu, kiti automobiliais, dar kiti traukiniais ir autobusais, o arčiau gyveną galės ir pasivaikščiodami pasiekti Kasmočiūtės sodą.

Šiame piknike tikimės svečių ne vien iš New Yorko apylinkės, bet ir iš New Jersey valstijos, taipgi iš Connecticut, o gal ir iš toliau. Mat, dabar prasideda atostogos, tai svečių ir netikėtai daugiau atsiranda.

LDS III-čiosios Apskrities komitetas, kuris šį pikniką ruošia, pasirengęs visus piknikierius maloniai priimti, skaniai pavaišinti valgiais ir gėrimais. Sode bus pakankamai stalų visiems baliavoti. Piknikas prasidės 1 val. popiet.

Kadangi birželio 21 d. yra Tėvų Diena, tai bus smagu piknike dalyvauti sykiu tėvams su vaikais ir bendrai visiems paminėti Tėvų Dieną. Šeimos su savo draugais galės ir savo stalus turėti.

Žodžiu, šis piknikas visiems patogus ir naudingas. Oras dabar malonus —nei perkarštas, nei peršaltas. Dienos giedrios. O jeigu pasitaikytų tą dieną lietaus, tai turime ten didžiulę pastogę, kurioje visiems bus pakankamai vietos.

Ko daugiau reikia, tai visiems jame dalyvauti. Atsiminkite, kad Apskritis atstovauja visas šios apylinkės kuopas, tai ir tikisi visų šios apylinkės LDS narių paramos — skaitlingo piknike dalyvavimo.

Nemaža newjorkiečių ir brooklyniečių grupė vyks piknikan specialiu busu, kuris išeis nuo Lituanica Squaro 12:30 ir nuo Liberty Auditorijos 1 val. popiet. Prašomi tie, kurie busu vyks piknikan, ateiti prie busui pažymėtu laiku. Kelionė į pikniką ir atgal tik $1.75.

Pikniko vieta: 91 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.

Būtų smagu, kad LDS nariai atsiveštų piknikan ir tokių, kurie nėra LDS narių. Gal jų vienas kitas, plačiau susipažinęs su Lietuvių Darbininkų Susivienijimu, įsirašytų į LDS. Dabar gera proga įsirašyti, nes eina tam tikslui vajus.

Sekmadienį pasimatysime piknike. *J. G.*

Talka skuba centre darbą baigti

Naujasis mūsų Kultūrinis Centras kasdien gražėja. Jį gražina nuolatiniai talkininkai, be atlyginimo dirbą įvairius darbus. Spaustuvei vieta pilnai įrengta, salė gatava, baigiami dažyti ir kiti kambariai.

Dabar didžiausias darbas eina LDS raštinės kambaryje. Titanis su Gasiūnu pereitą savaitę tą kambarį apvalė, sienas išlygino ir išmušė cementinėmis lentomis. Dabar sienos rengiamos dažyti. Šią savaitę Titanis jau deda naujas lubas. Kiti dirba kitus darbus.

Apart tų, kuriuos minėjau pirmiau, mačiau dirbant prie dažymo ir medžio darbo Butkauską. Pereitą visą savaitę prie medžio dirbo J. Bimba, atvykęs iš New Jersey valstijos.

K. Milinkevičius yra vyriausias dažymo prižiūrėtojas. Benderis, Bieliauskas, Višniauskas jam prigelbsti. Nečiunskas daugiausia dirba prie skardų lyginimo, pritaikymo ir prikalimo, kur tik reikalinga.

Atrodo, visi savo darbą žino ir gražiai darbuojasi. Tūli talkininkai ir pereitą savaitę per didžius karščius ten darbavosi. Jie nugali visas kliūtis, visus sunkumus, kad tik greičiau naująjį kultūrinį centrą padaryti mums malonia įstaiga. *Rep.*

Viešnia iš Clevelando

Kaip ir kas vasarą apie šį laiką, tūlam laikui į Niujorką atvyko clevelandietė Ona Kazilionienė. New Jersėj ji aplankys savo sūnų su šeima ir pabuvos Richmond Hillyj pas Valenčius. *V.*

Bonoskiai grįžo iš Tarybų Lietuvos

Amerikietis rašytojas Filypas Bonoskis su savo žmona, kaip praneša Vilniaus radijas, išskrido iš Lietuvos sostinės birželio 16 d. Jeigu jie niekur kitur nesustojo, tai dabar jau bus pasiekę Amerikos žemę.

Vilniaus radijas praneša, kad Bonoskiai Lietuvoje išbuvo apie dvi savaites. Jie apkeliavo daug miestų, aplankė daug įstaigų, gavo daug medžiagos rašyti naujai knygai iš Tarybų Lietuvos gyvenimo.

Kur tik jie lankėsi, radijas sako, minios lietuvių juos sveikino ir linkėjo parvykus į savo kraštą kovoti už taiką.

Birželio 29 dieną atskris TSRS jetai

Birželio 30 dieną New Yorke atsidarys Tarybų Sąjungos paroda. Gi iš vakaro į New Yorko International orlaukį atskris iš Maskvos keli dideli tarybiniai "TU-104" "jet" lėktuvai su artistais ir valdžios atstovais.

Prieš keleris metus Tarybu Sąjunga prašė Jungtinių Valstijų, kad leistų atskristi "TU-104" "jetams" į New Yorką ir atvežti TSRS delegatus į Jungtinių Valstijų posėdžius. Bet tada buvo atsakyta, būk tokie lėktuvai sudaro daug triukšmo ir neleido. Dabar į minimą orlaukį jau skraido "jetai" iš Francūzijos, Anglijos ir Amerikos kitu miestų, tai JAV Valstybės departmentas sutiko, kad atskristų ir tarybiniai.

The Anaconda Aluminum Co. sako, kad aliumino gamyba bus žymiai padidinta, nes tas metalas vis plačiau naudojamas.

Svarbus mitingas – prakalbos

Birželio 19 d. Webster Hall salėje (119 E. 11th St., tarp 3rd ir 4th Aves.) įvyks didžiulis mitingas-prakalbos.

Kalbas sakys *Dr. Horace M. Kallen,* profesorius iš New School for Social Research, taipgi rašytojas. *Murray Branch,* profesorius iš Morehouse College, Atlanta, Ga., *Thomas I. Emerson,* profesorius iš Yale universiteto, New Haven, Conn.

Prasidės 8 val. vak.

Mitingo tikslas: vajus už išlaisvinimą mokslininko Morton Sobello.

Visi, kuriems laikas leidžia, kviečiami šiame mitinge dalyvauti, nes jo tikslas labai svarbus!

MIRĖ

Birželio 16 d. Paterson, N. J., ligoninėje mirė Mary Burdulis - Burdulienė. Jos kūnas pašarvotas Šalinskų (Shallins) koplyčioje, 84-02 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. Bus palaidota šeštadienį, birželio 20 d., St. Charles kapinėse, Long Island, N. Y. Liūdesyje liko dvi dukterys — Marijona Judžentienė ir Alena Vainorienė, taipgi dvi seserys ir vienas brolis Jonas; paliko anūkų ir vieną proanūką.

Kadaise velionė Mary Burdulienė, kai buvo jaunesnė ir sveika, nuolat lankydavo pažangiųjų lietuvių pramogas; visuomet buvo maloni, draugiška.

Liūdesio valandoje jos artimiesiems reiškiame draugišką užuojautą, o mirusiajai — lengvai ilsėtis.

New Yorke ir apylinkės miesteliuose gyventojai padaugėjo 14 procentų lyginant su 1950 metais. Dabar New Yorke ir artimuose miestuose yra 15,350,000 žmonių.

Gražiai palaidotas Vladas Galinauskas

Birželio 12 d., 9 val. ryto, iš Šalinsko šermeninės būrys artimųjų išlydėjo Vladą į Bloomfield, N. J., Evergreen kapines, kur yra palaidota kiti vėlionio giminės.

Šermeninėje pakalbėjo Šalinskas, o prie kapo K. Petrikienė.

Vladas mirė beveik staiga. Ryte jautėsi gerai, su žmona ir draugais išvažiavo praleisti dieną tyrame ore, gi kelyje pajuto staigų antpuolį, pasukęs karą į šalį, nusprendė pailsėti. Suteikta greita pagalba, bet velionis jau negalėjo pats vairoti atgal. Parvykus namon, daktaras skubiai pasiuntė jį į ligoninę. Viskas atrodė gerai. Vladas liepė žmonai neateiti vakare, nesivarginti perdaug, bet... vakarienę bevalgant mirė.

Vladas jau pirmiau turėjo kelis širdies antpuolius, bet vis pavykdavo nugalėti. Dėl silpnėjančios sveikatos, buvo jau pasitraukęs iš darbo, gyveno iš gaunamos senatvės pensijos ir džiaugėsi, kad dabar jau turįs laiko gyvenimu pasigrožėti. Galinauskai gyveno gražiame Queens Village, kitataučių tarpe. Kaimynai, sužinoję apie Vlado mirtį, skaitlingai dalyvavo laidotuvėse, suteikė jiems priimtu būdu velioniui pagarbą, o našlei išreiškė simpatiją. Ketvirtadienį šermeninę lankė daug žmonių. Karstą puošė gražūs vainikai ir nuo JV Veteranų Amerikos vėliava, kaip pirmojo Pasaulinio karo veteranui.

Vos pusei valandos prieš išlydėsiat, pribuvo Vlado sesuo Nellie Bubovich, kuri tik iš vakaro atlankius brolį Chicagoje sužinojo apie Vlado mirtį. Brolis, dėl pašlijusios sveikatos, į šermeninę negalėjo atvykti.

Vladas Galinauskas į Ameriką atvyko 1913 m. Visą laiką gyveno Brooklyne. Buvo laisvų pažvalgų, bet aktyviai visuomeniniame judėjime nedalyvavo. Per eilę metų niekuomet nepraleisdavo mūsų didesnių parengimų. Buvo ramaus būdo, su žmonėmis visada gražiai sugyveno. Labai mylėjo gėles, kuriomis daug kartų yra papuošęs mūsų parengimus.

Gaila, pergreit mirusio ramaus lietuvio.

Palydovams sugrįžus, Bručo restorane, 86-16 Jamaica Ave., buvo paruošti pietūs. *Palydovė*

UŽDARYTAS KELIAS

Žinokite, kad vykdami iš Williamsburgo Grand Strytu į Maspethą arba atgal dabar negalėsite nuvažiuoti. Tasai siaurukas tiltelis, kuris skersuoja per Newton upę, yra taisomas, tai ir kelias tapo uždarytas. Ir bus jis uždarytas net šešiems mėnesiams.

Busai tarp Maspetho ir Williamsburgo kursuoja, bet jie neina tiesiog, o daro apsilenkimą — naudojasi Flushing ir Metropolitan Avenue, o paskui vėl įeina į Grand St.

Tasai tiltukas — siauras, senas, iškrypęs, — nutiestas per Newton upę, buvo statytas dar 1903 metais. Taigi jis savo amželį jau atgyveno. Dabar, sakoma, padarys platesnį ir žmoniškesnį tiltą. Tik jau nereikia iš anksto džiaugtis, — pasidžiaugsime, kai tiltelis bus pastatytas.

Š. m. birželio 9 d. Queens Village, L. I., mirus

Vladui Galinauskui

Reiškiame gilią užuojautą jo našlei Domicelei Galinauskienei.

ANNA ir FRANK LAUKAIČIAI

Bay Shore, L. I.

Prakišo $26,000, tai bandė apvogti banką

Frank Cimarusti dar būdamas tik 15 metų amžiaus jau darė betus ant arklių bėgimų. Dabar jis jau vyras iš stomens ir liemens, nes yra 31 metų amžiaus, vedęs, tėvas dviejų vaikų, dirbo spaustuvėje ir gavo po $149 algos per savaitę.

Bet žmogus apsižiūrėjo, kad ant arklių betindamas jau turi $26,000 skolų. Skolino dar daugiau ir betino, bet, vietoje mažėti, skolos vis didėjo.

Frank sugalvojo naują būdą pralobti. Jis parašė maždaug sekamo turinio raštelį: "Lauko pusėje yra du žmonės, kurie tave gerai pažįsta. Atskaityk man po $50 ir po $20 bumažkomis ir duok $5,000. Nebandyk šauktis pagalbos, jeigu neturi $5,000, tai duok kiek turi." Ir tą raštelį padavė pro langelį Bankers Trust Co. banke, 7th Ave. ir 39nth St., Manhattane, moteriškei Gladys Harbourne.

Gladys tik 22 metų moteris, neseniai ištekėjus, gavus tokį raštelį taip nusigando, kad pradėjo alpti. Banko policininkas John Bakewell tą pastebėjo, manė, kad ji susirgo, ir priėjo prie langelio, atsistojo greta Frank Cimarustis. Gladys sukuždėjo: "Jis mane apvogė." Policininkas paėmė Franką už rankos. Pasirodė, kad jis neturi jokio ginklo, ir jį pristatė policijai. Frank visai ramiai pasidavė ir dar pašvilpavo.

Štai kokių mes turime žmonių. O vis tai aukos santvarkos, kurioje visokios žulikystės yra galimos.

"The New York Times", kuris visus Eisenhowerio sumanymus remia, rašo, būk New Yorko gyventojai palaiko prezidento sumanymą pakelti federalines skolas.

Birželio 30 dieną, Mayfair Theatre, Manhattane, pradės rodyti du tarybinius spalvinius filmus "How Wide My Country" ir "The Magic Mirror". Jie pagaminti pagal naują techniką, kuri žinoma kaipo "cinepanorama".

PARDAVIMAI

Parsiduoda 5-kių kambarių namas. Viskas moderniškai įtaisyta, galima gyventi žiemą ir vasarą. Yra didelis sklypas prie didelio ežero — 7 mailių ilgio, žemės yra pusė akro. Namas randasi — Batena Vista Shores, First Ave., Long Pond, Lakeville, Mass. Kreipkitės: A. B. Rudis, Highland Road, Lakeville, Mass. (45-49)

PRANEŠIMAI

LAWRENCE, MASS.

Kurie norite vaižuoti į Laisvės pikniką Brocktone, liepos 4 d., užsisakykite vietas buse. Busas išeis 11 val. ryto nuo L. Piliečių Klubo, 41 Berkeley St. Užsisakykite iš anksto, kad būtų užtikrinta vieta. Komisija: J. Kodis ir Ig. Chulada.

Haverhill. Busų komisija yra Aug. Kazlauskas ir Juozas Masavičius. Užsisakykite vietas aps juos. Jie pasakys, iš kur išvažiuosite ir kokiu laiku. Užsiregistruokite tuoj, nelaukite paskutinės dienos, kuomet negalėsite gauti vietos buse. S. Penkauskas. (46-51)

BROCKTON, MASS.

Piknikų Kalendorius

Liet. Taut. Namo Parke

Birželio 21 d., pikniką rengia LLD 6 kuopa.

Birželio 28 d., So. Bostono Sandaros kuopa.

Liepos 4 ir 5 dd., Laisvės piknikas.

Liepos 12 d., neužimta, bet parkas bus atdaras, rengia LTN.

Liepos 19 d., kitataučių piknikas.

Liepos 26 d., neužimta. Parkas bus atdaras.

Rugpiūčio 2 d., Moterų Apšvietos Klubo (vietinio) piknikas.

Rugpiūčio 23 d., pikniką rengia Amerikos Liet. Piliečių Klubas (So. Bostono).

Rugp. 30 d., pikniką rengia Mass. Valstijos Moterų Sąryšis.

Rugsėjo 6 ir 7 dd., Montello Vyrų Dailės Grupės piknikas.

Šį piknikų kalendorių patartina išsikirpti ir laikytis archyve.

Geo. Shimaitis

NASHUA, N. H.

Busas į Laisvės Pikniką

Busas išeis liepos 4 d., 10:30 v. ryto, nuo 36 High St. Kurie važiuosite, matykite komisijos narius. Štai ir jų telefonai: J. Egeris — 2-2204; A. Barauskierė, — 3-8260; A. Paziaukas — 2-2810. Iš Lowellio, kurie važiuosite, matykite J. Blažonį. (48-52)

BROCTON, MASS.

Liet. Taut. Namo Parke, Winter St. ant Keswick Rd., įvyks LLD 6 kp. piknikas birželio 21 d. Pradžia 1 val. dieną. Bus muzika, valgių ir įvairių gėrimų. Vietiniai ir iš kolonijų dalyvaukite; suėję pasitarsime apie Laisvės pikniką, kuris įvyks liepos 4 ir 5 dd. Geo. Shimaitis. (48-49)

Help Wanted—Female

COOK

Wanted at once. Must be experienced. New Convent. Sleep in. Nice working conditions. Steady year round position. Apply:

SAINT ATHANASIUS CONVENT
2201—62nd St., Brooklyn, N. Y.
Tel. BE. 6-4791.

(43-49)

JOHN KRAUSS, Inc.
117-09 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
(Smulkmeniškas pardavinėjimas)
MĖSOS IR WURSTWAREN

SIŲSKITE PAKUS Į USSR

Su Garantuotu Pristatymu
Nuo Seniausios Firmos Amerikoje
(Įsteigta 1931 m.)

Pristatymo garantija išspausdinta ant jūsų kvitos.

MŪSŲ PATARNAVIMO KAINOS NUŽEMINTOS

Dabar kainos yra nuo $5 iki $10, priklausant nuo paketo svorio.

UNION TOURS
1 East 36th Street
New York 16, N. Y.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

PIKNIKAS
Rengia LDS III-oji Apskritis

Įvyks Sekmadienį
Birželio 21 June
Pradžia 1-ą valandą popiet
Kasmočiūtės Parke
91 Steamboat Road **Great Neck, L. I., N. Y.**

Prašome LDS narius ir mūsų pritarėjus dalyvauti. Bus muzika šokiams. Didelis autobusas išeis iš Brooklyno. Brooklyniečiai, užsisakykite vietas buse bendram važiavimui.

PASIKLAUSKITE SAVĘS
SEKAMŲ KLAUSIMŲ
Apie Firmą, į Kurią Kreipsitės,
Pirm Negu Siųsite
DOVANŲ PAKETĄ Į U.S.S.R.

1. Ar firma patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siųsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St. **PHILADELPHIA 6, PA.** WAlnut 5-3455
1991 Broadway **NEW YORK 23, N. Y.** LYceum 5-0900
263 Market St. **NEWARK 2, N. J.** MArket 3-1968
4102 Archer Ave. **CHICAGO 32, ILL.** FRontier 6-6399
6446 Michigan Ave. **DETROIT 10, MICH.** TAshmoo 5-7560
390 W. Broadway **S. BOSTON 27, MASS.** ANdrew 8-8764
1313 Addison Road Cor. Superior & 71 St. **CLEVELAND 3, OHIO** UTah 1-0807
683 Hudson Ave. **ROCHESTER 21, N.Y.** BAker 5-5923
346 Third Ave. **PITTSBURGH 22, PA.** GRant 1-3712

Greitai Savo Pakus Mums PRISIŲSKITE,
O Mes Greitai ISSIŲSIME!

Graži Apysaka Apie Vienuolės Gyvenimą

RADIO CITY MUSIC HALL
Showplace of the Nation • Rockefeller Center • Ci 6-4600

AUDREY HEPBURN
IN FRED ZINNEMANN'S PRODUCTION OF
THE NUN'S STORY

CO-STARRING
PETER FINCH • DAME EDITH EVANS • DAME PEGGY ASHCROFT
DEAN JAGGER with MILDRED DUNNOCK • Screenplay by ROBERT ANDERSON • Produced by HENRY BLANKE • Directed by FRED ZINNEMANN
Technicolor® From Warner Bros.

ON THE GREAT STAGE—**"BONANZA,"** exciting Americana extravaganza . . . featuring famed Dartmouth Glee Club . . . celebrated Rockettes, Corps de Ballet, specialty acts and Symphony Orchestra . . . climaxing in Alaskan "Gold Rush" scene with breath-taking fire effects in "Burning of Nome" spectacle.